

GOSTILNIČARSKI LIST

Strokovno glasilo „Zveze gostilničarskih zadrug mariborske oblasti v Mariboru“. Uredništvo in uprava v palači Pokojninskega zavoda. — Naročnina za nečlane letno 30 Din, člani gostilničarske „Zveze“ dobivajo list brezplačno.

Štev. 9.

Maribor, dne 14. septembra 1929.

Leto VII.

Imposanten kongres hotelirjev, gostilničarjev in kavarnarjev v Beogradu.

Za častnega predsednika kongresa je bil soglasno in z gromovitim aplavzom izvoljen predsednik Središnjega Saveza gospod Dušan Miličević, za prvega častnega podpredsednika pa naš Zvezni predsednik gospod Andrej Oset. — Kot zapisnikarja sta bila soglasno izvoljena generalni tajnik Središnjega Saveza gospod Slavko Rajković in naš Zvezni tajnik g. Anton Komac. — Ogromna udeležba nad 3000 delegatov iz vseh pokrajin naše države, je najlepša manifestacija složnosti, organizatorične sile in številčne moči gostilničarstva. — Našo Zvezo je na kongresu zastopal Zvezni predsednik gospod Andrej Oset, celjska zadruga je delegirala na kongres svojega podpredsednika gospoda Franca Petschuch, šmarsko zadrugo je zastopal gospod Ivan Habijan, žalsko gospod Ivan Kunst, Rogaško Slatino je zastopal gospod Stjepan Čoh in mariborsko mestno pa tajnik gospod Anton Komac. Ljubljansko Zvezo so na kongresu zastopali gg. Zvezni predsednik Fran Kavčič, podpredsednik Anton Cerar in odbornika Lavoslav Bučar ter Riko Mayer.

Radi temeljitih priprav za predkonferenco in kongres so se odpeljali delegati naše zveze že v nedeljo dne 18. avgusta 1929 s popoldanskim brzim vlakom, kakor smo poročali v zadnjem listu. Tudi voditelji delegacij iz drugih mest naše države so prispeli v Beograd že dan pred konferenco, da se dodobra orientirajo o nalogah, katere ima rešiti sklicani kongres. Večina udeležencev pa je dospela v Beograd na dan kongresa dne 21. avgusta.

Prvi dan bivanja v Beogradu, t. j. 19. avgusta, so udeleženci porabili, da se odpočijejo od dolgotrajne in vsled neznošne vročine tudi skrajno naporne vožnje ter za medsebojna spoznavanja in spoznavanja beograjskih kolegov in njih obratov.

Predkonferenca dne 20. avgusta 1929.

Točno ob 9. uri predpoldan se je sestalo v veliki kino-dvorani hotela »Palas« nad 250 voditeljev in tajnikov posameznih delegacij na predkonferenco, kjer so se izčrpno obravnavali vsi referati k obširnemu dnevnemu redu kongresa ter sestavilo na podlagi teh referatov potrebne resolucije, ki so bile prihodnji dan predložene kongresu v izglasovanje.

Predkonferenci je predsedoval predsednik Središnjega Saveza, g. Dušan Miličević. Ob otvoritvi predkonference je gospod Miličević pozdravil vse udeležence in izrazil prisrčno dobrodošlico v naši prestolici ter se zahvalil za odziv.

Ker se kaj rado povdarja, da je Središnji Savez le organizacija beograjskega Udruženja, je smatral gosp. Miličević za potrebno na tem mestu ugotoviti, da je Središnji Savez last in skupna centralna organizacija vsega gostilničarstva iz cele države in ne beograjskega Udruženja, kakor trdijo škodoželjni nasprotniki naše centrale. Da je temu tako, dokazuje častna udeležba delegatov gostilničarstva iz cele države tako predkonference kakor kongresa.

Uvodoma je gosp. Miličević govoril obširno o davčnih in taksnih bremenih, ki tako močno ogrožajo gostilničarski stan v svoji eksistenci. Zato je upravni odbor Središnjega Saveza smatral za potrebno, da se v zaščito interesov gostilničarstva skliče kongres, na katerem naj se iznesejo vse želje našega stanu, ki naj bodo usmerjene po izboljšanju današnjega neznošnega gospodarskega položaja. Radi izdatnejšega efekta kongresa in da se pokaže enotna volja vsega gostilničarstva cele države, je potrebno, da se vsi referati in resolucije, ki se bodo

predložile kongresu v izglasovanje, izglasujejo soglasno in brez vsake debate. Iz tega razloga je treba že na predkonferenci z obširno debato vseh voditeljev delegacij dodobra pretresti vse referate in resolucije.

Po končanih formalnostih je gosp. Miličević otvoril predkonferenco, ki je trajala z dvehurnim opoldanskim odmorom, do 7. ure zvečer. V zelo živahno debato so posegali prav pridno vsi navzoči. Za delegacijo naše zveze sta na predkonferenci govorila gg. Oset in Komac. G. Oset je podal poročilo za odpravo točilne takse, povdarjajoč, da je ta taksa za naš stan nepravilna, ker jo ne plačuje nobena druga obrt, še manj pa trgovina in industrija. Radi boljše utemeljitve svoje zahteve je gosp. Oset navedel nekoliko primerov, dokazujoč, da ne plačujejo na primer krojači krojaške, čevljarji čevljarške, mizarji mizarške, kovači kovaške, trgovci trgovske takse itd. Nadalje je g. Oset zahteval, naj se stavi v resolucijo zahteva po odpravi pavšalne takse na gostilniške račune ugotavljaajoč, da se niti ostale obrti niti trgovina še manj pa industrija obremenjujejo s takimi pavšalnimi dajatvami. Ostale obrti, trgovina in industrija plačujejo takso za račune izpod 100 Din 10 para, šele za račune iznad 100 Din plačujejo komaj 20 para, kakor se računa gostilničarstvu pavšalno za vse račune, ki znašajo skoro vedno izpod 100 Din. Iz tega razloga je tudi pavšalna taksa na računse listke ravno tako krivična, kakor je nepravilna točilna taksa. V nadaljnjem poročilu je g. Oset povdarjal preobremenitev gostilničarstva z nešteti drugimi državnimi in avtonomnimi davki in taksami ter zahteval znatno znižanje teh bremen.

G. Komac je podal poročilo glede izdajanja dovoljenj za točenje vina lastnega pridelka v Sloveniji in Dalmaciji in zahteval, da se v novi gostilničarski zakon vnese določba, naj spada podeljevanje takih dovoljenj v kompetenco politične ne pa finančne oblasti. V kompetenco finančne oblasti spadaj samo pobiranje taks. Vsekakor pa naj se izdajanje takih dovoljenj omeji strogo v smislu dekretov dvorne pisarne od 17. avgusta 1784 in 19. februarja 1829, gubernijalnih naredb od 5. aprila 1909, št. 2308/2-II 1908. Glasom teh predpisov se smejo namreč izdajati dovoljenja za točenje vina lastnega pridelka samo za kraj, kjer je bilo vino pridelano in le revnim posestnikom, da se jim omogoči z izkupičkom plačati predpisane davke. Nikakor pa ni v omenjenih predpisih predvideno, da bi se smela taka dovoljenja izdajati vsakomur in celo naj-

premožnejšim velewinogradnikom ter za kraje, ki so često oddaljeni od vinograde, kakor se prakticira sedaj.

V pogledu zlorabe pravic prodaje alkoholnih pijač po trgovinah je gosp. Komac povdarjal sledeče:

Ministrstvo za notranje zadeve je z raspisom z dne 1. novembra 1928. l. br. 2371 ukinilo točenje alkoholnih pijač po trgovinah z mešanim blagom, špicerijah in branjarjih, pristupivši tem trgovcem še nadaljne pravice prodaje alkoholnih pijač v na trgovski način zamašenih steklenicah, katere smejo sami polniti in mašiti. Isto ministrstvo je z raspisom od dne 31. decembra 1928. l. br. 3021 dalo vsem vel. županom navodila o strogem nadzorovanju takih trgovcev glede zlorabe pripuščenih pravic o prodaji alkoholnih pijač v zamašenih steklenicah. Ker se naročeno nadzorovanje s strani kompetentnih varnostnih organov ne vrši, zlorablajo trgovci tako privilegij o polnitvi in mašitvi steklenic, kakor tudi pravice o prodaji alkoholnih pijač v zamašenih steklenicah in sicer na ta način, da točijo alkoholne pijače kar prosto iz soda ter jih pustijo zavžiti gostom bodisi stoje ali sede v trgovini. K pijačam nudijo ti trgovci često tudi mrzja in topla jedila ter dovoljujejo igranje na karte. Mnogi prireajo tudi veselice in druge vrste zabave. Uvede naj se v tem pogledu strogo nadzorstvo s strani varnostnih organov, ki bo v stanu preprečiti vsako zlorabo ministrskega privilegija in popisanih pravic, ali pa naj se citirani privilegij, kakor tudi čl. 82 pravilnika o gostilnah popolnoma ukine.

V Mariborski oblasti, posebno pa v Mariboru, je polno delikatesnih trgovin, iz čl. 82 pravilnika, katerih obratni lokali ne odgovarjajo obstoječim predpisom. Odredi naj se revizija vseh teh obratov in zabrani nadaljnjo obratovanje vsem onim, ki ne bi spravili tekom mesca dni svojih obratov v sklad s predpisi čl. 82, 83, 84, 85, 105 in 106 a pravilnika o gostilnah.

Nadalje je delegacija naše zveze stavila pismeno sledeče zahteve: V novem obrtnem zakonu naj se obravnava tudi gostilničarstvo in uvede obligatorno članstvo do zadrug in zvez tudi za pokrajine izven Slovenije in Dalmacije. Izda naj se čimprej tudi zakon o hotelih. V seznam letovišč naj se vnese tudi mesto Maribor in sicer radi novega najmodernejšega kopališča na Felberjevem otoku, ki bo začelo prihodnje leto obratovati, potem radi projektirane vspenjače na Pohorje in aerodroma, ki se bo v doglednem času zgradil na Teznu tik Maribora. Zahteve naših delegatov so šle tudi za popolno

ukinitev registrov na žganje tudi za mesta iznad 2000 prebivalcev in ukinitev prepovedi alkoholnih pijač o raznih prilikah, kjer se zbira ljudstvo v svrhu opravljanja državljskih dolžnosti. Odpravijo naj se tudi posebna dovoljenja finančnih oblasti, ki dovoljujejo prirejanje veselice in točenje alkoholnih pijač raznim gasilnim, dobrodelnim in telovadnim društvom.

Naši delegati so se pridružili spremljenemu stališču Središnjega Saveza, ki zahteva sedaj namesto samostojne gostilničarske zbornice posebne odseke za gostilničarstvo v sedanjih skupnih gospodarskih zbornicah.

Zelo lepo sestavljen referat o odpiralnem in zapiralnem času trgovskih obratov je podal delegat ljubljanske zveze g. Anton Cerar, zahtevajoč, naj se za trgovske točilnice po čl. 82 pravilnika določi isti odpiralni in zapiralni čas kakor za vse ostale trgovske obrate. Izmera delovnega časa v gostilničarskih obratih naj se pripusti svobodnemu sporazumu med podjetniki in uslužbenci.

Obširen referat o načrtu novega obrtnega zakona je podal delegat iz Skoplja g. Vlado Bogdanović. O tem referatu se je razvila živahna debata, v katero je poseglo mnogo delegatov.

Referat o tujskem prometu je podal delegat iz Dubrovnika g. Petar Petković, naglašajoč vse udobnosti naših primorskih kopališč. Navedel je tudi vse nedostatke, ki ovirajo tujski promet in preobremenitve gostilničarskega stanu z uvedbo vedno novih in zvišanje starih davčnih bremen. Tudi ta referat se je dodobra debatiral in sestavila resolucija na kongres.

O gostilničarski higijeni je podal zanimiv referat generalni tajnik Središnjega Saveza g. Slavko Rajković, naglašujoč, da ni pravično, da se ustvarjajo na račun higijene razne nehigijenske točilnice samo radi dohodkov na taksah.

Referat o zakonu o taksah, državni trošarini in pravilnikih k temu zakonu je podal tajnik Osiješkega udruženja g. Peurača, v katerem je obširno popisal vse podrobnosti, ki gostilničarski stan preobremenjujejo in podal predloge za izboljšanje teh dveh zakonov in pravilnikov.

Delegat novosadskega udruženja je podal referat o pravilniku o gostilnah in policijskih taksah. Razvila se je dolgotrajna debata, v katero so posegli skoro vsi navzoči delegati.

Zadnji referat o strokovnih gostilničarskih šolah je podal predsednik Središnjega Saveza g. Miličević na kje bila predkonferenca ob 7. uri zvečer zaključena.

Impozanten kongres dne 21. avgusta 1929.

Že v zgodnjih jutranjih urah so se pojavili na beograjskih ulicah, posebno pa na Terazijah, udeleženci kongresa ter se zbirali med 8. in 9. uro pred restavracijo »Claridge«, kjer se je kongres vršil.

Ob 9. uri je zasedla nad 3000 udeležencev broječa množica gostilničarjev velikansko dvorano in še večji restavracijski vrt do zadnjega kotička. Čim se je pojavil predsednik Središnjega Saveza g. Dušan Miličević pri vходу restavracijskega vrta, ga je množica kolegov pozdravila z dolgotrajnimi ovacijami. Udeležba je bila proti vsakemu pričakovanju ogromna, tako, da ni bilo moči dobiti nikjer udobnega prostora.

Kongres je otvoril izvoljeni častni predsednik gospod Dušan Miličević, ki je uvodoma pozdravil predstavnike oblasti g. Danilo Jankoviča, kot zastopnika, ministrstva notranjih del, g. Petroviča, ki je zastopal finančno ministrstvo in inšpektorja g. dr. Cirila Žižeka, kateri se je udeležil tako predkonference, kakor tudi kongresa v imenu ministrstva trgovine in industrije.

Po uvodnem govoru je gospod Miličević pozval kongres, da v znak spoštovanja in udanosti napram Nj. V. kralju izglasuje sledeči udanostni pozdrav:

«Njegovom Veličanstvu Kralju Aleksadru I — Bled

Veliki kongres gostioničara in hotelijera iz cele kraljevine, od Maribora do Djevdjelije, i od Splita do Vršca, odano pozdravlja Vaše Veličanstvo, želeći Njemu i Njegovom Uzvišenom Domu vsako dobro.

Predsednik kongresa
Miličević.»

Od g. Miličevića prečitano besedilo brzjava, katerega je množica gostilničarjev poslušala stoje, je sprejela z burnim odobravanjem in živijo klici.

Pred prehodom na dnevni red je g. Miličević pozdravil vse ostale udeležence kongresa, izrazil dobrodošlico v naši prestolici in se zahvalil za odziv ugotavljajoč, da so na kongresu navzoči delegati iz cele države, kar dokazuje ponovno, da je Središnji Savez kot sklicatelj kongresa, res centralna organizacija vsega gostilničarstva iz cele države. Gospod Miličević ugotavlja da je cilj kongresa ta, da se pokaže merodajnim činiteljem enotno željo vsega gostilničarstva.

Potem ko je g. Miličević obrazložil v kratkih potezah obširni dnevni red, je podal besedo referentom, na kar se je na podlagi obširnih referatov, ki so jih podali določeni referenti, izglasovalo z burnim odobravanjem 8 resolucij, ki se v slovenskem prevodu glasijo sledeče:

Kongres hotelirjev, gostilničarjev in kavarnarjev iz cele kraljevine, ki se je vršil v Beogradu dne 21. avgusta 1929, je po zaslišanju referatov osvojil soglasno sledeče

resolucije:

I. Taksni in trošarinski zakon:

Ukinejo naj se sledeče takse:

1. Pravilnik o gostilnah naj se čimprej zamenja z gostilničarskim zakonom. Doler se pa ta zakon ne donese, naj se sedanji pravilnik izdatno spremeni v sledečem smislu:
 - a) člen 43 a, v smislu katerega se smejo voditi gostilniški obrati po vaseh z omejeno osebno pravico, naj se spremeni v toliko, da velja to le za vasi izpod 1000 prebivalcev.
 - b) revidirajo naj se vse do sedaj izdane osebne pravice, kar se naj obravnava v smislu določb čl. 46 a in 46 b pravilnika.
 - c) v komisijah za pregled lokalov v smislu čl. 24 b pravilnika naj se pripusti mesto tudi zastopniku gostilničarstva, ki ga naj določi gostilničarska organizacija.
 - č) pred izdajo krajevne in osebne pravice naj se da gostilničarskim zadrugam na prosto podati izjavo. Te izjave naj se pri odločitvi upoštevajo.
 - d) izpolni naj se čl. 27 v smislu, da da bodo imele pravico pritožbe tudi gostilničarske zadrug.
 - e) krajevne pravice naj se izdajajo le po krajevni potrebi in potrebi tujškega prometa.
 - f) inozemcem naj se ne izdajajo osebne pravice.

Zveza gostilničarskih zadrug mariborske oblasti v Mariboru

Št. 410/7.

V Mariboru, 4. septembra 1929.

Vabilo na sejo

širšega odbora Zveze gostilničarskih zadrug mariborske oblasti v Mariboru, ki se bo vršila

v sredo, dne 25. septembra 1929 ob 10. uri dopoldne
v posebni sobi hotela »Mariborski dvor« s sledečim

DNEVNIM REDOM:

1. Čitanje zapisnika zadnje seje.
2. Poročilo o delovanju zveze.
3. Poročilo o blagajniškem stanju zveze in uprave »Gostilničarskega lista«.
4. Predlog gostilničarske zadruge v Kozjem.
5. Samostojni predlogi delegatov. Radi olajšave in točnejšega poslovanja prosimo vse delegate, naj prinesejo na sejo svoje predloge v pisni obliki.

Poročilo o delovanju zveze bo obsegalo tudi poročilo delegacije, ki se je udeležila gostilničarskega kongresa v Beogradu. Ker se bodo morali storiti na podlagi tega poročila važni sklepi, ki bodo dalekosežnega pomena, prosim vse zadrug, naj pošljejo na sejo zanesljivo čimveč svojih delegatov.

Če ne bo ob določeni uri navzočih zadostno število delegatov, se bo po enournem čakanju o dnevnem redu veljavno sklepalo, ne oziraje se na število došlih delegatov.

Zvezni predsednik:
ANDREJ OSET, s. r.

g) uvedejo naj se za gostilniške kandidate strokovni izpiti.

h) vnese naj se novi čl. 46 b ki bi naj se glasil tako, da imajo gostilničarske zadrug pravico priziva na višjo instanco.

i) člen 82, ki predvideva obstoj trgovskih točilnic, naj se ukine.

2. ukinejo naj se policijske takse, ki se pobirajo pri prihodih prireditelj in koncertov ter vse dobrodnele takse, ki se pobirajo za podaljšanje policijske ure.

III. Obrtni zakon.

1. Gostilničarstvo naj se obravnava kot posebna stroka, ker se ne more prištevati ne k trgovini ne k obrti.

2. Ako ostanejo skupne gospodarske zbornice, je treba v njih osnovati posebne hotelsko-gostilničarske sekcije, ako pa se bodo sedanje skupne zbornice delile na posamezne panoge, tedaj je treba ustanoviti posebno hotelsko-gostilničarsko zbornico.

3. Članstvo do gostilničarskih organizacij naj bo obvezno.

4. Ocena strokovne usposobljenosti naj spada v kompetenco gostilničarske zbornice in strokovnih gostilničarskih organizacij.

5. Gostilničarska obrt naj spada v kompetenco ministrstva trgovine in industrije.

6. Za usposobljenje v hotelsko-gostilničarski obrti je treba predpisati štiri letno učno in dve letno pomočniško dobo. Po dovršeni pomočniški dobi naj se predpiše mojstrski izpit.

IV. Od- in zapiralni čas.

1. Odpiranje in zapiranje kavarniško-gostilničarskih obratov naj se uredi z ministrsko uredbo, ne pa da se pripuščata to upravnim oblastim. V kompetenco upravnih oblasti spada samo podaljšanje policijske ure od slučaja do slučaja.

2. Za vse trgovine, ki prodajajo alkoholne pijače vključno one iz čl. 82 pravilnika, naj se določi isti od- in zapiralni čas, ki velja za vse ostale trgovske obrate.

3. Ureditve delovnega časa osebja naj se pripusti svobodnemu medsebojnemu sporazumu med delodajalci in delojemalci.

4. Prepoved nočnega in nedeljskega dela za mladoletne in ženske naj ne velja za hotelsko-gostilničarske obrate.

V. Tujski promet.

1. Tujski promet, ki je odvisen v največji meri od dobro urejenih hotelov in gostiln, nudi državi najvišje dohodke.

2. Da bi pa moglo obstojati v naši državi zadostno število dobro urejenih hotelov in gostiln, je potrebno olajšati njihov razvoj in zagurati obstanek ne pa jih obremenjati z mnogobrojnimi taksami in drugimi davki.

3. Ukiniti je treba tako prodajo kakor točenje alkoholnih pijač po trgovinah, ki ustvarjajo nesolidno konkurenco. Ravno tako je treba omejiti

izdajanje dovoljenj za točenje lastnega pridelka.

4. Prestroge prometne, policijske in carinske predpise je treba omiliti.

5. Zdravilišča, kopališča in letovišča je treba klasificirati po njih vrednosti kot taka.

VI. Higijena.

1. Higijenska ureditev hotelov in gostiln je potrebno v interesu zdravja.

2. Točenje alkoholnih pijač je treba z zakonom zabraniti v vseh obratih, ki niso hotelsko-kavarnarsko-gostilničarskega značaja.

VII. Strokovno šolstvo.

1. Neobhodno je potrebno osnovati v vseh mestih strokovne gostilničarske šole.

2. K vzdrževanju teh šol naj prispeva država in občine primerne zneske.

Po sprejemu vseh resolucij je predsednik g. Miličević zaključil ob 12. uri lepo uspeli kongres. V hotelu »Claridge«, kjer se je vršil kongres, je bila otvorjena gostilničarska razstava, katero so posetili vsi udeleženci.

Po končanem kongresu sta gg. Oset in Komac v četrtek in petek dne 22. in 23. avgusta intervenirala osebno pri raznih ministrstvih v različnih zadevah.

N — k.

Reforma socijalne zakonodaje.

Pod tem naslovom je v zadnji številki »Gostilničarskega lista« objavljen iz peresa g. Antona Komaca članek, čegar prvi del je začel v strokovno glasilo gostilničarske zadruge zveze brez dvoma vsled površne kontrole s strani redakcijskega odseka. Nisem mišljenja, da bi se v zveznem glasilu ne smelo pisati tudi o interesih delavstva, sosebno v vprašanju socijalne zakonodaje, s katerim se Zveza intenzivno bavi, kakor mi je znano. Posebno pa se mora zahtevati, da so take razprave res koristne za delavstvo in ne škodujejo interesom samostojnega obrtništva. Ne v prvem ne v drugem poglavju omenjeni članek ni na mestu.

G. Komac vidi glavno pogrško bolniške zavarovalne institucije v paritetnem zastopstvu delodajalcev in delojemalcev v upravi, češ da bi zavarovanci le profitirali, ako bi mogli zavarovalnico upravljati »po svoji volji«, brez ozira na »ljudi, ki nimajo na tem zavarovanju niti najmanjšega interesa«. Na to premiso postavlja svoj predlog, da zavarovanci prevzamejo vsa plačila na svoja ramena, »delodajalci naj sami skrbijo za prijavo ob vstopu v službo in jamčijo za redno in točno plačilo premije«, a v upravi naj bi gospodarili izključno delojemalci.

Predvsem tole: Zakon o zavarovanju delavcev je bil izdan tako, kakor so si ga želeli delavski voditelji, vse poznejše spremembe ali dodatki so bili izvršeni izključno v interesu zavarovancev, nakupila oziroma zgradila so

se zdravilišča in sanatoriji in postavile so se palače, o kakršnih se pred osmimi leti zavarovancem niti sanjalo ni, v upravi je na tisoče delavcev našlo svoj dober kruh, a bolezenske dajatve se izmerjajo v taki višini, da doslej v tem pogledu s strani zavarovancev ni bilo pritožb. Interesi delodajalcev doslej niso tvorili predmeta posvetovanj uprave. V čem bi torej obstojal profit za zavarovance, ako bi bili ti sami sedeli v upravi? Nasprotno gre za te koristne naprave v prvi vrsti zasluga baš inicijativnemu in požrtvovalnemu sodelovanju izkušenih zastopnikov iz delodajalskih vrst, ki so na ta način najlepše dokumentirali smisel za delavsko zdravstveno zaščito in velik interes na delavskem zavarovanju. Če so delodajalci zadrževali previsoko naraščanje upravnih stroškov in širjenje simulantstva, to gotovo ni na škodo zavarovalnih dajatev, katerih pravih bolnikom se nikdo ni skušal zniževati. Zelo dvomim, da bi vladalo med zavarovanci enako zadovoljstvo z zavodnimi napravami in bolezenskimi dajatvami, ako bi bili delojemalci upravljali zavarovanje »po svoji volji« in je treba precej poguma, da kdo po dosedanjih izkušnjah odreka delo delojemalcem in interes na delavskih socijalnih napravah.

Predlog sam, da naj delavsko zavarovanje vzdržujejo zavarovanci sami, seveda navidezno, delodajalcem ne more biti nesimpatičen. Bilo bi celo edino pravilno, ako zavarovanci sami nosijo žrtev za svojo preskrbo za bolezn, nezgode in starostne onemoglosti. O tem se je že mnogo razmišljalo, »ne pred sedmimi ali osmimi leti«, ampak že tedaj, ko obveznega delavskega bolniškega zavarovanja še nikjer ni bilo. Do danes pa še nikdo ni našel načina, kako bi se iztirjali zavarovalni prispevki od delavcev brez žrtev za delodajalce in brez ogromnih izgub, sosebno od učencev, ki ne dobivajo nobene mezde, in delavcev, ki do zavarovalnih prispevkov delavcu zviša prejemke, pa še sam nosi odgovornost za redno in točno plačilo premij, kar je pri celem aparatu najneprijetnejše breme, v čem pa obstoja potem tista zavarovanceva zasluga, ki bi ga upravičevala, da gospodarji s tako nabranim premoženjem »po svoji volji«? Zahtevajte pa, naj brez tega sodelovanja delodajalcev zberejo delavci iz Slovenije sami in iz lastnih sredstev na leto 45 milijonov dinarjev za bolniško in nezdgodno zavarovanje in — tepeni boste od zavarovancev.

Toliko sem hotel povedati k članku g. Komaca, da se ne bi kdo, podcenjajoč breme delavskega zavarovanja, po nepotrebnem udajal napačnim iluzijam. Zvezi pa priporočamo previdnost pri objavljanju člankov v strokovnem glasilu, ki ne koristijo nikomur, lahko so pa v škodo eni in drugi strani in izzivajo nepotrebne kritike.

Pojasnilo: Z ozirom na članek »Reforma socijalne zakonodaje« v šte. 8. »Gostilničarskega lista« od 16. avg. 1929 izjavljamo, da je prvi del članka bil natisnjen, ne da bi nam bila znana njegova vsebina. Samo po sebi umevno se Zveza z vsebino članka, v kolikor se tiče zastopstva v upravi delavske zavarovalnice, ne more strinjati.

Zveza gostilničarskih zadrug mariborske oblasti v Mariboru.

Zvezni predsednik: Andrej Oset s. r.

Albert Eccarius

urar

Maribor, Slomškov trg 5

Zaloga ur in gramofonov. POPRAVILA istih se ceno izvršujejo.

Oglašujte!

Gostilničarska postrežljivost.

»Slovenec je objavil v svoji izdaji z dne 29. avgusta 1929 št. 195 v zadnjem stolpcu na tretji strani sledeči članek:

»Gostilničarska postrežljivost«

V svojem vodniku po Kozjakovem pogorju toži g. A. Badjura, da Slovenci to lepo pogorje vse premalo posečamo. Pripominja pa tudi, da je za turiste, ki niso preveč izbirčni, povsod dobro preskrbljeno. Žal, da resničnosti tega poslednjega stavka ne morem potrditi za vse gostilne.

Pred dobrim mesecem sem delj časa potoval v znanstvene svrhe po Kozjakovem pogorju. Pot me je nekoč proti večeru zanesla v neko vas. Bil sem prepričan, da bom v eni izmed gostiln dobil vsaj zasilno prenočišče. Iz Ljubljane sem imel po nekem posredovanju celo »zasigurano« prenočišče v eni gostilni. A zelo sem bil presenečen, ko v tisti hiši niso hoteli ničesar vedeti o mojem prihodu. — Ko sem se pri njih malo okrepčal (seveda za denar), so me celo poslali v drugo gostilno. Ko pridem tja in vprašam za prenočišče, so mi rekli, da imajo samo dve postelji, ki pa so ju že oddali. Povem jim, kdo sem in zakaj hodim tam okoli ter poposim, da mi dajo vsaj na senu prenočišča. Pa so mi lepo posmehljivo odgovorili, da ne morejo, da naj grem morda h kakšnemu kmetu. Videl sem torej, da v gostilnah ne bom dobil prenočišča. Ker pa tretje gostilne v kraju ni in nazaj na svojo izhodno točko (tudi poldrugo uro daleč) nisem hotel, k Sv. Duhu pa radi prevelike oddaljenosti (približno tri ure), radi noči in predvsem radi vmesnega, še nepreiskanega ozemlja nisem mogel iti, sem se v svoji stiski obrnil na tamošnjega gospoda župnika, ki se me je usmilil, mi dal lepo prenočišče in mi sploh v vsakem oziru šel na roko tudi naslednji dan. Za vso pomoč naj mi dovoli, da se mu takoj javno zahvalim. Zgornjo dogovščino pa sem moral povedati v svarilo vsem turistom in izletnikom. Zvedel sem, da se to ni zgodilo meni prvemu, da imajo sploh to navado, da izletnike in turiste samo toliko časa radi vidijo v svoji hiši, dokler pri njih popivajo. Ko pa jim je treba dati prenočišče, jih pa napodijo pod milo nebo. Lepe te manire ravno niso in razvoju slovenske turistike po Kozjaku tudi prav nič v korist. Naj bi se mariborska podružnica Slovenskega planinskega društva za to malo pobrigala. Resnici na ljubo in v tolažbo raznim izletnikom in turistom moram tudi omeniti, da so me sicer povsod drugod po Kozjaku, skoraj tja gori do Pungraca, tudi po gostilnah lepo in prijazno sprejeli in mi postregli.

Dr. X.

V zaščito ugleda našega stanu in obrambo interesov naših članov, smo poslali uredništvu »Slovenca« naslednji odgovor in prosili za brezplačno objavo. Naše izjave pa »Slovenec« še ni objavil.

Zveza gostilničarskih zadrug
mariborske oblasti
v Mariboru

V Mariboru, 29. avgusta 1929.

Štev. 412/1

Zadeva: »Slovenec«, kritika
o gostilničarski postrežljivosti
po Kozjakovem pogorju.

Uredništvu »SLOVENCA«

v
LJUBLJANI.

V odgovor na članek »Gostilničarska postrežljivost«, objavljen v Vašem cenjenem listu z dne 29. t. m. št. 195 na tretji strani v zadnjem stolpu, Vas vljudno prosimo za objavo naslednje izjave in sicer brezplačno:

Vaš dopisnik g. dr. X. sam prizna, da ima v dotični vasi ena izmed gostiln 2 sobi za tujce na razpolago, ki pa sta bile ob prihodu dotičnega gospoda že oddane. Izkušnje kažejo, da je v gorski vasi taka preskrba s prenočišči več kot dovoljna. Uverjeni smo, da nista omenjeni dve sobi celo poletje zasedeni niti 20 krat, v zimskem času pa nikoli. Čemu naj potem gostilničarji po gorskih vaseh pripravljajo sobe za tujce?

Dandanes je gostilničarstvo tako močno obremenjeno z državnimi in

avtonomnimi dajatvami in taksami, da ne more misliti na investicije za pravo prenočišče za tujce, ne da bi bila dana za to potreba. Ako se pripeti mogoče v 10 letih enkrat, da pride v neko gorsko vas eden tujec več kakor je v tej vasi razpoložljivih prenočišč, se vendar ne more zahtevati od obeh dveh gostilničarjev iste vasice, da dozidata zato k svojima kmečko-gorskima gostilnoma kar cel hotel.

Znano je, da pri nas nobeden gostilničar ne more živeti samo od dohodkov iz gostilne in da se mora skoro vsak gostilničar pečati še s kakšno drugo obrtjo, trgovino ali kmetijo. Gostilničarska obrt naj se uredi tako, da bo zadostno rentabilna in da bo nudila gostilničarstvu sigurno existenco samo iz dohodkov gostilne, pa bo naenkrat povsod dovolj lepo urejenih hotelov in gostiln s prenočišči, ki bodo v polni meri zadovoljile vsakega še tako razvajenega tujca in ustregle tudi vsakemu zbirčnemu kritiku, ki išče dlako v jajcu.

Za tako ureditev hotelov in gostiln pri nas je predvsem potrebno odpraviti vsako točenje in prodajo alkoholnih pijač po trgovinah, pa najsi bodo to trgovine z mešanim blagom, specerije, branjarije ali delikatesne trgovine.

Nedavno se je zahtevalo od neke gostilničarke, katere gostilniški prostori obstojajo iz 2. gostilniških sob, kuhinje in vseh ostalih pritoklin, da je morala vzdati v vsako gostilniško sobo po en ventilator, vzlic temu, da ima prva soba trojna vrata in dve okni ter druga dva dvojna vrata in dve okni, kar popolnoma zadostuje za prezračevanje. Stranišče in pisoar, ki sta bila do sedaj skupno v enem prostoru, je morala dotična gostilničarka ločiti in sezidati za pisoar poseben prostor. Nasprotno pa je sredi mesta neka branjarija, ki se naziva »delikatesna trgovina« brez oken in brez stranišča za goste; o kakšnem ventilatorju pa niti govora ni. Poleg tega je ta točilnica v neposredni zvezi z zasebno kuhinjo lastnice, kar omogoča tihotapstvo in prikrievanje obratovanja preko določenega zapiralnega časa.

To je samo eden primer izmed več stotin drugih sličnih, nevštevši tisoče zlorab po trgovinah, ki imajo pravice prodaje alkoholnih pijač v zaprtih steklenicah in preko tisoč vinotočev vina lastnega pridelka. Mnogi teh obratov so neopravičeno prikrojeni tako, da oddajajo k pijačam tudi toplja in mrzla jedila, dovoljujejo gostom igranje na karte ter prirejajo godbo in veselice, kakor v vsaki redni gostilni. Ker so tako neopravičeno nastale »gostilne« ne razlikujejo skoro nič od rednih opravičenih gostiln, je možnost dana, da je zalezal Vaš dopisnik ravno v tako neopravičeno »gostilno«, ki je nastala bodisi iz trgovine ali točilnice vina lastnega pridelka. Zato pa ni pravično, da gre slaba postrežba v taki »gostilni«, ki jo vodi neizkušena roka, v škodo rednih opravičenih gostiln.

V ostalem pa je imel prav g. A. Badjura, ki je v svojem vodniku po Kozjakovem pogorju pripomnil, da je za turiste, ki niso preveč zbirčni, povsod dobro preskrbljeno. Da je Vaš dopisnik g. dr. X. v svojem dopisu trdil, da ni mogel resničnosti tega poslednjega stavka potrditi za vse gostilne, znači tedaj, da je ta gospod preveč zbirčen, ne oziraje se na to, da so take kritike po časopisju ne le v škodo gostilničarstva, temveč gredo v prvi vrsti v škodo države, posebno pa Kozjakovega pogorja in tujskega prometa. Zato je želeli, da bi naši listi takih člankov v bodoče ne prinašali več.

Trditvi Vašega dopisnika, češ, da niso hoteli v dotični gostilni o njegovem v naprej javljenem prihodu ničesar vedeti, ne moremo verjeti, ker vsak gostilničar je zadovoljen, če more v današnjih težkih časih zaslužiti kakšnega kovača z oddajo sob za prenočišča. To menda že ne bo res, da bi bil kedo iz Ljubljane in v naprej posredoval pri dotičnem gostilničarju in tako zasigural prenočišče.

V obrambo gostilničarstva proti takim neopravičenim kritikam po časopisju, si dovoljujemo omeniti še to, da se naše z raznimi dajatvami preobremenjeno članstvo tudi z druge strani ovira v izvrševanju svoje obrti. Kar iz lastne inicijative so začele nekatere občine kontrolirati po gostilnah cene pijači in jedilom, ne da bila zato dana potreba. Vsakdo ve, da so gostilniške

cene pri nas znatno nižje od onih v južnih krajih naše države. Pri nas stane n. pr. 1 1/2 l mineralne vode D 6, v Beogradu se plača za 1/2 l Din 5, torej za 1 1/2 l Din 15, pa vzlic temu ne pride beograjski občini niti na misel, da bi uvedla iz lastne inicijative kontrolo cen, kakor so uvedle nekatere občine pri nas. Kako naj ima potem gostilničarstvo veselje investirati kapital v svoje obrate od momenta, ko se vidi tako pretirano kontrolirano pri določevanju cen.

Uradništvo pri Kontroli dohodkov, ki je bilo premeščeno iz Maribora v Beograd, pravi, da se zavoljo cenene in dobre hrane v Mariboru radevolje vrne peš nazaj v Maribor.

*

V slučaju, da ne bi mogli objaviti našega poročila v celoti, prosimo, da ga prinesete vsaj v okrajšani obliki. V tem pričakovanju se priporočamo ter beležimo

z najodličnejšim spoštovanjem:
zvezni podpredsednik:
Andrej Oset, s. r.

Opomba uredništva. Interesantna je pripomba pisca v oklepaju, kjer pravi da se je, seveda za denar, malo okrepčal. Ta je pa lepa—Kaj misli ta interesantni gosp. dr. X., da so gostilne dolžne okrepčevati popotnike zastoj, da jih bodo potem lažje blatili po časopisju? Gospod dr. X. nima kakor se vidi, dosti poznanja o težkočah, pod katerimi si gorsko gostilničarstvo služi svoj vsakdanji kruh, vzlic temu pa napada gostilničarstvo v časopisu ne oziraje se na to, koliko škode lahko s tem povzroči — ne samo prizadetim gostilničarjem, ampak predvsem našemu tujskemu prometu. Ali res ni ničesar videl na svojem potovanju, da bi bilo vredno o tem poročati.

Mnenja smo pa tudi, da bi v takih slučajih pač bilo umestnejše ali saj manj škodljivo, ako bi uredništva listov take dopise pred objavo pošiljala v neposredno rešitev pristojnim strokovnim zadrugam, katere so same interesirane na tem, da odpravijo vsak povod za pritožbe in se v tem pogledu v zadnjih letih tudi marljivo udeležujejo.

Neutemeljene za gostilničarstvo skrajno škodljive časopisne kritike.

V smislu sklepa seje zveznega ožjega odbora se je v obrambo interesov gostilničarstva poslalo slovenskim dnevnikom sledeči depis:

188/2. Zadnje čase prinaša dnevno časopisje neutemeljene in za gostilničarstvo skrajno škodljive članke, iz katerih se dostikrat zrcali maščevalnost dopisnika bogve iz kakšnih vzrokov.

Zato prosimo vljudno naslov blagovoli upoštevati današnji težki gospodarski položaj gostilničarstva in opustiti objavo pretiranih in neutemeljenih kritik, ki bi mogle spraviti gostilničarski stan pred javnostjo v slabo luč ter škodovati tujskemu prometu.

Gostilničarstvo je najbolj obremenjena obrt izmed vseh ostalih gospodarskih panog. Omogočena je kar najuspešnejša in najbolj uničujoča konkurenca s strani trgovskih, društvenih in konzumskih točilnic in točilnic vina lastnega pridelka, katere posegajo globoko v redno gostilniško obrt, to pa zato, ker je radi skrajno reducirane varnostne službe skoro popolnoma onemogočena uspešna kontrola številnih prestepkov tako v načinu kakor v času obratovanja.

Če se pojavijo kje večja podjetja z velikim številom delavstva, se dovoljujejo dotičnim podjetnikom kantine, v katerih se točijo pijače neovirano tudi ostalemu občinstvu, ker se zaradi omejene varnostne službe primerna kontrola ne more vršiti.

Do sedaj so se podeljevala dovoljenja točenja vina lastnega pridelka samo za deželo. V najnovijem času se toči vino lastnega pridelka — upravičeno ali neupravičeno — že sredi mariborskega mesta, pa ne morda v krčmi, ampak v trgovini s krznom in vojaškimi potrebščinami.

Sličnih, rednemu gostilničarstvu škodljivih konkurenc je še nešteto. In če se ne bo s strani oblasti poseglo vmes, je nevarnost dana, da ho redno gostilničarstvo sploh moralo likvidirati, ker bodo njegovo mesto zavzele omenjene točilnice, ki postajajo dnevno rentabilnejše.

Z ozirom na obrazloženo prosimo naslov, naj prizanese že iz ozirov na tujski promet našemu stanu vsaj z neopravičenimi in škodljivimi kritikami po dnevnom časopisju. Če se morebitni nedostatki javijo pristojnim gostilničarskim zadrugam ali zadržni zvezi, bodo pa te organizacije v interesu svojega članstva gotovo najkrajšim potem in brez nepotrebnega razburjenja in hujskanja javnosti pokrenile vse potrebno, da se nedostatki odpravijo.

Zvezni predsednik:

Andrej Oset s. r.

Delna odpustitev trošarinskih registrov.

V št. 6 z dne 20. junija 1929 našega lista smo objavili, da je vodenje trošarinskih registrov na alkoholne pijače deloma opuščeno in sicer samo za vsa mesta, trge in vasi, ki ne štejejo 2000 prebivalcev.

Ker tolmačijo nekateri naših članov to pojasnilo tako, da je vodenje registra o nabavljenih in potočenih alkoholnih pijačah po celi državi odpravljeno, podamo naslednje v izpisku tako razpis ministrstva, s katerim se je na vztrajne zahteve naše zveze register delno opustil, kakor tudi navodila finančne direkcije v Ljubljani svojim podrejenim edinicam v pogledu kontrole konzuma alkoholnih pijač.

Istina je, da je ministrstvo financ vodenje registra za manjše kraje odpravilo, v ostalih krajih pa so točilci alkoholnih pijač, to je vina, piva, žganja itd. še nadalje dolžni voditi register. Predmetni razpis ministrstva financ uvodoma priznava, da je vodenje registra o nabavljenih in potočenih pijačah za kontrolo prometa neobhodno potrebno. V malih in zakonitih krajih pa niso redki slučajji, da točilec ne zna pisati in da ne more voditi registra ter bi težko dobil osebo, ki bi zanj opravila to delo, ako ga sam ne zna. Da se taki slučajji preprečijo in točilec obvarujejo kazni, odreja ministrstvo, da morajo registre o nabavljenih in potočenih količinah alkoholnih pijač voditi samo točilci, ki obratujejo v mestih, trgih, vaseh in naseljih, ki imajo preko 2000 prebivalcev. Za preprečenje zlorab te ugodnosti morajo organi finančne kontrole večkrat, a najmanj enkrat na mesec, nenadno kontrolirati točilce, ki niso dolžni voditi registra in se ob tej priliki prepričati, koliko znaša njihova zaloga alkoholnih pijač. Ne glede na priznano ugodnost se mora vsak točilec izkazati s potrdilom o plačani trošarini za količine alkoholnih pijač, katere ima na zalogi. Ostane torej še nadalje obveznost, da mora biti vsaka količina alkoholnih pi-

Vrelec „Tempel“

uporabljajte kot namizno vodo, pri-
mešajte jo vinu, ker razkrajja zdravju
škodljivo vinsko kislino. Uporabljajte
jo nadalje s sadnimi sokovi, ker
vam daje z njimi pomešana najboljše
brezalkoholne pijače.

Vrelec „Styria“

Vam z največjim uspehom zdravi
želodčne čire, kakor tudi katar želodca
in čreva,

Vrelec „Donat“

je po svoji koncentraciji najmočnejša
dosedaj znana zdravilna voda. Z
najboljšim uspehom jo predpisujejo
zdravniki pri žolčnih kamnih, pri
zaprtju, pri sladkorni bolezni, kakor
tudi pri glitju in hemeroidih.

Zahtevajte

rogaško slatino

po vseh gostilnah in trgovinah v
originalnih steklenicah.

jač kakor doslej krita z dokazilom, da je trošarina plačana.

Glede števila prebivalstva, ki je merodajno za določitev, kje naj se vodi predmetni register in kje ne, je finančna direkcija odredila, da je merodajno sedanje število prebivalstva, če je to število uradno vsaj po občini ugotovljeno in znano. Tam pa, kjer sedanje število prebivalstva dotičnega kraja ni znano, je merodajno število prebivalstva, ugotovljeno ob zadnjem ljudskem štetju v l. 1920.

S priznano ugodnostjo glede vodenja registrov je finančna uprava vsaj deloma upoštevala utemeljena prizadevanja naše zveze, ki se že leta bori proti registrom.

Borba ne gre za to, da se oteži kontrola, torej ne za to, da bi se interesi izognili plačilu državne trošarine, temveč edino in izključno za to, da se prepreči težave, ki so zvezane z vodstvom registra. Finančna uprava ima za zavarovanje državne trošarine na razpolago tako učinkovita sredstva, da bi se smela brez nevarnosti za svoje interese odreči registrom ne le v manjših krajih, ampak povsod.

Prvi korak v tej smeri je storjen. Prepričani smo, da bo finančna uprava sedaj, ko je registre delno opustila, uvidela, da je učinkovita kontrola mogoča tudi brez registrov.

Uradni dnevi zbornice za TOI v Mariboru in Celju.

Našim članom naznanjamo, da uraduje referent zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani:

1. v Mariboru v pisarni gremija trgovcev v Jurčičevi ulici št. 8 vsako sredo od 8. do 12. ure dopoldne in
2. v Celju pa v ravnateljski sobi Prevozne družbe d. d. na Savinjskem nabrežju št. 7 — vsaki prvi torek mesecu istotako od 8.—12. ure popoldne.

Na teh uradnih dnevih se dajejo brezplačno nasveti in pojasnila v vseh zadevah, katere spadajo v kompetenco Zbornice za TOI. Zato pozivamo naše člane naj se te ugodne prilike poslužujejo. Člani, ki prihajajo na zbornične uradne dneve v Maribor, naj se zgledajo obenem tudi v naši pisarni, ki se nahaja v hotelu Mariborski dvor.

Štipendije za izobrazbo hotelirjev.

Ministrstvo za trgovino in industrijo, odsek za turizem, bo za prihodnje šolsko leto podelilo eno štipendijo za slušatelje tečaja za hotelske direktorje na Dunaju in dve štipendiji za dva dijaka višje strokovne šole v Dresdenu. Pri podelitvi štipendij pridejo v poštev v prvi vrsti sinovi hotelirjev.

Reflektant štipendije za tečaj za hotelske ravnatelje na Dunaju mora dokazati odgovarjajočo prakso in dovoljno šolsko izobrazbo. Obvladati mora brezpogojno nemški in še eden svetovnih jezikov, to je francoski ali angleški. Pričetek tečaja za hotelske ravnatelje je 7. oktobra in konča v polovici decembra t. l.

Ministrstvo bo izbranemu kandidatu izplačalo vozni listek za tja in nazaj, šolske takse in potreben minimum za preživljanje za časa trajanja tečaja. Štipendist se mora obvezati, da po dovršenem tečaju stopi v službo ministrstva trgovine in industrije kot hotelski inštruktor za čas dveh let.

Kandidati za višjo hotelsko strokovno šolo v Dresdenu morajo imeti izpolnjeno 16. leto starosti z najmanj dovršeno osnovno šolo, znati morajo nemški jezik, a prednost imajo kandidati z znanjem še kakšne drugega tujega jezika. Prošnji morajo priložiti dovoljenje očeta ali varuha. Tečaj začne meseca oktobra t. l. in traja do marca 1930.

Ministrstvo plača vse šolske takse, potne stroške in potreben minimum za preživljanje za čas trajanja tečaja.

Štipendisti se morajo obvezati, da bodo po izvršenem tečaju neprekinjeno pet let v službi v domačih hotelih. Če bi se kdo izmed sinov naših hotelirjev hotel udeležiti teh tečajev, naj se javi takoj osebno ali pismeno pri naši zvezi.

Pivovarniški kartel in njegova posledice.

Bili so časi, ko si zamogel dobiti po svoji želji in okusu pivo iz raznih pivovarn. Pivovarne in njih zalagatelji so ti ustregli z vsem, kar je bilo za točenje dobrega in pravilno temperiranega piva potrebno. Pivovarne so tekmovala med seboj in v Anoliji, Franciji, Švici, tudi v Nemški Avstriji in celo na Češkem še danes tekmujejo v izdelavi in dobavi boljšega in cenejšega piva. To je bilo pravilno, zdravo in pošteno za dobavitelje, gostilničarje in za ljudstvo. Kako pa je danes?

Pivovarne so se združile in rajonirale, to se pravi: nobena pivovarna ne sme izdelovati boljšega in močnejšega piva, ga ne sme ceneje oddajati ter oasme prodajati samo v okolišju, kjer ji je dovoljeno od kartela. Četudi druga pivovarna izdeluje boljše pivo in ti nudi mnogo več ugodnosti, ne smeš dobavljati od nje piva, če ne spadaš v njen rajon.

Da je karteliranje pivovaren nesreča za gostilničarstvo in tudi za ljudstvo, čutimo vsi, posebno pa gostilničarji, ki nimajo ledenic. Poznam gostilničarje, ki imajo lepo opremljene pivske omare s shrambo za led, toda kaj jim vse to pomaga, ko pa ledu nikdar s pivom ne dobe, dasiravno zalagatelji večkrat dostavljajo celo toplo pivo, posebno v steklenicah. Zalagatelji, ki se ne preskrbijo z zadostno množino piva, morajo večkrat po teden dni in še več čakati na pivo. Vsaka pritožba je brezuspešna. Ko sem se radi takih nedostatkov osebno pritožil pri ravnateljstvu pivovarne, mi je ravnatelj odgovoril: »Kaj pa mislite? Zalagatelj piva ledu sam nima zadosti. Saj mi nimamo zgube, če Vam polovica piva v sodčku ostane. Če boste imeli Vi slabo pivo, bo gost šel pač k tistemu gostilničarju, ki bo točil boljše pivo, in bo tam več spil. Ledenico si postavite, če hočete imeti dobro pivo.« Kaj sem hotel? Molčal sem, pa si želel pivovarniški kartel k hudirju.

Kako pa je prišlo do kartela? Tuji velekapital je pokupil delnice naše pivovarne in zagospodaril po svoje, ker mu je s tem dana možnost, da diktira cene in sam določa kakovost piva. Razen tega je zabranjen vsak uvoz inozemskega piva oziroma je na uvoz tujega piva naložena tako visoka carina, da je vsaka konkurenca nemogoča. Seveda radi zaščitite domače industrije.

Kje pa je zaščita domačega vinogradnika? Nad 4.000 družin in delavcev živi v Sloveniji samo od tega, kar se v vinogradu zasluži in pridelja. In cela Savinjska dolina, deloma tudi Šaleška, Mislinjska in Dravska dolina prideluje priznано jako fini hmelj, ki je njih glavni vir dohodkov. Kljub temu, da je naše vino priznано v tujih državah kot fino vino, posebno ljutomerčan, naš hmelj svetovno znan kot najboljši, niti sosedje Avstrijci nočejo več kupovati našega vina in Čehi ne našega hmelja. Stalni moj odjemalec v Pragi, kateremu sem vsako leto prodal najmanj 8 hl finega vina, je letos ponudbo odklonil z motivacijo: »Mi Čehi ne le nočemo kupiti vašega vina in hmelja, mi celo delujemo po celi državi na to, da se vino in hmelj v Jugoslaviji toliko časa ne sme kupovati, dokler ne bodo Jugoslavlani kupovali našega piva. Zaradi tega je uvozna cira na vaše vino tako visoka, da stane vaša buteljka (7/10 lit.) v Pragi 40 Din in liter dobrega vina 30 do 40 Din brez zaslužka.« S takimi izgovori prihajajo tudi sosedje Avstrijci, ki so bili svojčas naši najboljši odjemalci. In to katastrofalno vpliva na naše vinogradništvo in hmeljarstvo, kine more niti za majhen denar svojega produkta prodati.

Te vrstice imajo samo namen, da razjasnijo današnji položaj tako, kakršen je v resnici. Zato pa prosimo vsi interesi naši zvezo, naj z uporabo vseh dopustnih sredstev skuša odpraviti enkrat za vselej gostilničarstvo tako škodljivi kartel pivovaren. Pri trgovskih pogajanjih s Čehoslovaško in Avstrijo, najboljšima odjemalcema našega hmelja in vina, naj se skuša doseči prost uvoz vina in pri

Tvrška je odlikovana z zlato kolajno v Parizu l. 1928

Marko Frančič in sinovi

veletrgovina z vinom in tropinovcem

Zahtevajte ponudbo!

S U Š A K

Ružičeva ulica 7

Tvrška osnovana leta 1877

nas prost uvoz vsaj gotove količine njihovega piva. S tem bodo zadovoljni vinogradnik, hmeljar in gostilničar; državna blagajna pa bo tudi imela, če ne več, vsaj toliko dohodkov kot danes. Nikdar ap ne pozabimo najzanesljivejšega in najuspešnejšega sredstva za rešitev iz tega sramotnega položaja — samopomoči!

gostilničar, Slovenjgradec.

Franjo Cajnko,

Janko Karbaš

restavrater v Gor. Radgoni

se cenj. občinstvu in tovarišem najtopeleje priporoča.

Gostilničarska zadruga v Slovenski Bistrici.

»Uradni list« ljubljanske in mariborske oblasti z dne 28./8. 1929 je prinesel članek o izpremembi in dopolnitvi pravilnika za izvrševanje odredb o državni trošarini, taksah in pristojbinah. Važna izprememba je člen 108, točka 2, ki se glasi: *Za vino se smatra samo vino iz grozdja, ki je povrelo. Potemtakem se vinski mošt ne smatra aza vino in ni zavezan plačevanju trošarine, dokler ne mine vrenje, najdalje pa do dne 20. novembra.* Točka 4 istega člena določa, da se mora trošarina na vino plačati takrat, ko se daje vino v promet ali uporabo. Trošarino plačuje prejemnik vina, vinogradnik, t. j. oni, ki prideluje vino iz lastnega vinograda, mora samo prijaviti odsvojitve. Člen 20 pravi nadalje, da vinogradniki ne plačujejo državne trošarine na ono vino, ki ga uporabljajo za domačo potrebo, ki ga

uprabljajo rodbinski člani, hišno služabništvo, osebe, ki so pri dotičnem na stanovanju in hrani, kakor tudi delavci, ki obdelujejo vinograd. Člen 22 se glasi: proizvajalcem, t. j. osebam, ki imajo lastne vinograde in ki izvršujejo trgovino z alkoholnimi tekočinami na debelo in na drobno ter točijo te tekočine ali se bavijo s pridelovanjem alkoholnih pijač, se dovoljuje za domačo potrebo državne trošarine prosto tele količine: Hišnim članom rodbinskim in služabništvom vred. starim nad 15 let: do 4 članov 400 l, od 4 do 9 članov 600 l, preko 9 do 12 članov 800 l, preko 12 članov 1000 l.

Toliko v vednost, natančnejše podatke dobite v zgoraj imenovanem Uradnem listu.

Ivan Kos,
zadružni načelnik.

Metanje iz gostilne je razžaljenje časti.

Iz dnevnika »Jutra« z dne 8. avgusta 1929, št. 183 posnemamo zelo zanimiv slučaj, katerega naslednje dobesedno objavljamo:

»Neko berlinsko sodišče je rešilo te dni staro sporno vprašanje. Šlo je za to, ali sme gostilničar brez kazni in po mili volji postaviti gosta pred vrata. Takšen slučaj se je pripetil v prvovrstnem hotelu, v katerem je nastopil lastnoročno sam njegov šef in na podlagi gole pritožbe s strani ostalih gostov proti gospodu in dami, ne da bi se niti prepričal, da-li je ta pritožba upravičena. Napodeni par ga je tožil in hotelir je bil oglobljen na 200 M, ker ju ni napodil z zadostnimi razlogi. To pa je težko razžaljenje časti. V vsakem slučaju, celo če gre za upravičene razloge, pa ima gost pravico ostati tako dolgo v lokalu, dokler ni pospravil naročenih jedi in pijač.«

Gostilničarji!

Ako hočete Vaše goste zadovoljiti, uporabljajte za brizgance

Radensko mineralno vodo.

K novemu rezkemu in kislemu vinu vzemite

Radenski kraljev ali Radenski zdravilni vrelec,

ki mu odvzame kislino in ga napravi prijetno pitnega.

Za stara vina pa porabljajte

Radenski Gizela-vrelec,

ki ne počrni nobenega vina.

Svetovnoznana LUBAS-HARMONIKA

nudi vsem gostilničarjem lep muzikalni instrument, prijetno zabavo za goste, gostilničarju pa trajno in vsem naporom dorastlo harmoniko. Storite nekaj za sebe in za svoje goste. Harmonika je naš narodni instrument.

Franc Lubas,
LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 36.

K reformi socijalnih zakonov.

Po časopisnih vesteh in dobljenih informacijah se intenzivno dela na spremembi socijalnih zakonov. Ne bo toraj odveč, ako pred širšo javnostjo, pa radi upoštevanja povodom te reforme, v naslednjih izvajanih opozorimo na nekatere hibe sedanjih, v prvih povojnih letih z nepremišljeno naglico in brez pravega sodelovanja interesiranih gospodarskih krogov sestavljenih te vrste in s svojimi predlogi pomagamo najti pravo pot za odpravo največjih nedostatkov.

1. K zakonu o zavarovanju delavcev.

Bolniško in nezgodno zavarovanje v sedanjem ustroju je mnogo predrago. To dejstvo vzbuja največje nezadovoljstvo tako med delodajalci kakor i med delojemalci.

Predpisani prispevki OUZD v Ljubljani so znašali leta 1926 za okroglo 80.000 zavarovancev približno 43 milijonov dinarjev, to je za vsakega zavarovanca 540 Din in za vsako podjetje povprečno po 1.620 Din. V publikaciji dr. Windischerja »Pogledi na gospodarsko leto 1926« je na strani 37 izračunan celo vsi znesek, za poedinca 653,28 Din oziroma za vsako podjetje 1.959,84 Din. Da je to izdatek, s katerim mora vsak podjetnik prav resno kalkulirati, se vidi iz sledeče primerjave z nekaterimi davčnimi vrstami:

1. V času od 1. 7. 1922 do 31. 12. 1925 so bili predpisani bolniški in nezgodni prispevki v Sloveniji v skupnem znesku 127.182.606,32 Din ali na posamezna podjetja okroglo 4.710 dinarjev. Avtonomne doklade na državne davke za isto dobo so znašale 119.637.437,50 Din ali na prebivalca 113 Din oziroma za vsako obrtno, trgovsko ali industrijsko podjetje povprečno 565 Din.

2. Predpisani direktni državni davki z osvoboditvenim in rednim pribitkom so znašali v Sloveniji leta 1926 212.910.351,58 Din, na vsakega prebivalca okroglo 201 Din oziroma na vsako obrtno, trgovsko ali industrijsko podjetje povprečno 1.005 Din.

3. Obča in posebna pridobnina se je odmerila za okroglo 30.000 pridobitnikov z zneskom 32.663,84 Din v letu 1926, to je na poedinca oziroma poedino podjetje okroglo 1.100 Din.

4. Predpisani poslovno-prometni davki v Sloveniji je znašal za leto 1926 37.000.000 Din ali povprečno na davkoplačevalca 1.200 Din.

Ti primeri izpričujejo, da so prispevki za bolniško in nezgodno zavarovanje eno največjih bremen za pridobitnike. Da sme podjetnik dve petini teh prispevkov prevaliti na delojemalca, je brez pomena, ker mora za to plačevati višje mezde.

Inspektor ministrstva za šume in rude g. Marinković Milan pravi v svoji publikaciji »Prilog proučavanja izvoza i uvoza šumskih produktov u kraljevini S. H. S. za god. 1919 do 1925«:

»Uz državne poreze tereti šumsku proizvodnju u prvom redu visoka prisilna tarifa za osiguranje radnika u slučaju nesreče i bolesti. Ovi prinosi dostižu kod nekih poduzeća i 30 Din po m³ prema 0,20 Din pre rata . . . Proizvodni troškovi zauzimlju sve nepovoljniji razmer usled povećanja izvesnih troškova naročito usled porasta fiskalnih opterećenja i prinosa za bolesničke blagajne.«

Bolniško in nezgodno zavarovanje obremenja v poedinah strokah produkcijo za 10% kosmate vrednosti in več.

Izredno draga je uprava; kajti za kritje upravnih stroškov se porabi v Sloveniji okroglo 18% ali nad 7 milijonov 500.000 Din, pri nekaterih drugih okrožnih uradih celo nad 30% vseh prispevkov.

Pretirano visoki so izdatki za porodne stroške, namreč okroglo 3 milijone 200.000 Din in izdatki za nego zob približno 2.500.000 Din.

Zelo znatno postavko med izdatki tvorijo vloge v sklad za kapitalno kritje nezgodnega zavarovanja. Samo ljubljanski okrožni urad vlaga v ta

sklad letno okrog 3.500.000 Din. Kapitalno kritje rente je v sedanji dobi velikega pomanjkanja denarja zelo neumestno, pa tudi popolnoma nepotrebno. Nepravilno je, da bi se morali v času največje gospodarske krize in pomanjkanja denarja kupičiti kapitali, od katerih bodo imeli v oddaljeni bodočnosti korist tisti, ki bodo živeli v mnogo ugodnejših prilikah.

Sedanji centralistični ustroj bolniškega in nezgodnega zavarovanja je preokoren in škodljiv ter čisto po nepotrebnem podružuje zavarovalni aparat.

V »Poročilu Delavske zbornice za Slovenijo za leti 1925 in 1926« čitamo na strani 114 v razpravi o vzrokih sedanje draginje socijalnega zavarovanja med drugim sledeče odstavke:

»To je vidna posledica pretiranega centralizma in birokratizma v našem delavskem zavarovanju.

Preje je bilo delavsko zavarovanje gibčno, vsaka njegova edinica je nosila polno odgovornost za poslovni uspeh. Cela vrsta ljudi je bila dolžna uporabljati svoj zdrav razum za to, da se uredi zavarovanje ekonomično. Danes imamo pred seboj ogromen birokratiziran aparat, čegar očetje so zanesli vanj birokratizem, ki so se ga naučili v državni upravi. Gibalo tega aparata ni več svobodno primerjanje dobička in škode za vsak ukrep, temveč skrivanje za predpis, beg pred osebno odgovornostjo in svobodnim preudarkom, ki njima cela organizacija ne pušča nobenega delokroga več.

Središnji urad posluje mnogokje, kjer bi se moral omejiti le na kontrolo, dejansko kot prva instanca. Zakaj so potem nižji organi? To ustvarja ogromno in dvojno delo. Organi krajevne samouprave so degradirani na nivo brezpomembnih posvetovalnih instanc, ki bi lahko brez škode odpadli. Dragi organi središnjega urada pa se obremenjujejo z odločevanjem o smešnih malenkostih, s čimur izgubljajo izpred oči velike vidike.

Isto se dogaja v upravi. To, kar smo dejali o središnjem uradu, se da reči zopet o razmerju ekspozitur in okrožnih uradov.

Tako se ne sme delati dalje. Ta uničujoča kritika iz vrst vodilnih krogov delavstva, katero je neposredno interesirano na dobrem poslovanju svojih zavarovalnih institucij, absolutno drži.

Da tiči v centralistični upravi velika, če ne največja hiba zakona o zavarovanju delavcev in glavni vzrok podražitve zavarovanja, drastično dokazujeta sledeča primera:

1. Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani, najstarejša delavska zavarovalnica v državi, je v prejšnjih razmerah za letno članarino 37 Din nudila zavarovancu višjo denarno podporo nego vsaka druga zavarovalnica in poleg zdravil in zdravniške oskrbe brezplačno zdravljenje v sanatoriju »Leoninum« v Ljubljani oziroma v II. razredu javnih bolnic. Ta članarina, preračunana na današnjo vrednost (11-krat) in povečana za okroglo 20% kot delež za pridruženo nezgodno zavarovanje, bi znašala danes 422,40 Din. V resnici pa mora to društvo po izvedbi centralistične uprave pobirati od zavarovanca povprečno (natančno za leto 1926) 691,70 Din, tedaj za 269,30 Din ali 63,75% preko predvojnega prispevka, nudi pa svojim zavarovancem dosti manj kakor poprej, dokler je bilo avtonomno, ker si bolniki ne smejo sami izbirati zdravnikov specialistov in jim je vzeta pravica do II. razreda v bolnicah, a predpisovati se jim morajo — ne najučinkovitejša, marveč — najcenejša zdravila. Pač pa odvaja društvo Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev letno okroglo 500.000 Din, kapital, od katerega zavarovanci tega društva ne bodo nikdar imeli haska.

2. V Mariboru obstoja približno 4 leta Bolniška blagajna samostojnih trgovcev. Letna članarina za to orga-

nizacijo znaša 360 Din za člana, toraj približno polovico povprečnega letnega prispevka za obvezno delavsko zavarovanje. Člani imajo s tem prispevkom zasigurano boljšo oskrbo kakor delavci pri obvezni zavarovalnici, posebno tudi svobodno izbiro zdravnikov in popolno oskrbo v II. razredu bolnice, pa si je društvo vkljub malemu številu članov (nekaj nda 200) moglo že v kratki dobi svojega obstoja zbrati rezerve nad 80.000 dinarjev.

Minucijozno izvedena delitev dela v posameznih uradih in uradovih oddelkih omogoča, da se namešča manj sposobno uradništvo, in vodi večkrat do neprijetnih in skoro smešnih konsekvenc.

Dogaja se, da se malenkosten 2-mesečni zaostanek — sicer protizakonito — iztirjava eksekutivnim potom od stranke, katera je za več poznejših mesecev v redu in točno poravnala vse plačilne naloge, in bi bila kratka opozoritev povodom poznejših predpisov zadostovala, da bi bila stranka plačala tudi stare — spregledane — predpise.

Znani so primeri, da je okrožni urad mirno predpisoval mesečne prispevke za zavarovanca, katerega je že pred polletjem na lastne stroške odpremil v javno bolnico in ga, ko je v bolnici umrl, tudi na lastne stroške pokopal.

Taki dogodljaji so možni le zaradi tega, ker se vsled detajlne delitve dela in prevelikega števila enostransko izvežbanega uradništva poedini uradnik giblje izključno v svojem zelo omejenem delokrogu in se ne zanima za posle ostalega oboja v uradu. Konkretno: uradnik, ki predpisuje mesečne prispevke, nima nobene zveze z iztirjevalcem zaostankov oziroma uradniki, ki vpisujejo prijave in odjave.

V enem zadnje omenjenih primerov se je poslovalnica okrožnega urada izgovarjala s tem, da stranka povodom naznanila zavarovanceve obolnosti oziroma smrti ni izrecno javila, da odglasa zavarovanca iz bolniškega in nezgodnega zavarovanja. To je višek okostenelega birokratizma.

Nalaganje zavarovalnih prispevkov delodajalcem za izrazilo delavsko zavarovanje je slep posnetek iz bivše avstrijske socijalne zakonodaje.

Da si zavarovalna institucija bolje zasigura svoje dohodke z določbo, da delodajalec odgovarja za plačilo, je povsem razumljivo. Da pa mora delodajalec iz lastnega trpeti prispevke za nezgodno zavarovanje v celoti, od prispevkov za bolniško zavarovanje pa okroglo 55%, za to ni najti pametnega razloga.

Če zavarovanec zbolí ali ga zadene nezgoda vsled nedostatne ali protizakonite ureditve podjetja, potem itak lastnik podjetja odgovarja zavarovalnici za vso škodo že po kazenskih in običajnih civilnopravnih predpisih. Da bi moral pa delodajalec, ki je plačal vse prispevke za nezgodno zavarovanje iz svojega, v slučaju zavarovanceve nezgode iz delodajalčeve krivde povrniti zavarovalnici tudi vse zakonite dajatve, je nelogično in krivično, ker mora delodajalec na ta način zavarovanje 2-krat plačati in ni razumljivo, čemu služi potem zavarovalnici iz zavarovalnih prispevkov nabrana svota.

Zakaj bi moral podjetnik poleg osebne odgovornosti za plačilo še sam nositi 60% vseh prispevkov za zavarovanje, od katerega nima nikake koristi, ni uvideti.

Splošna obveznost nezgodnega zavarovanja ni na mestu in je za take stroke, v katerih se nezgode sploh ne dogajajo ali se dogajajo le skrajno redko, krivična.

Posamezne stroke morajo plačevati prispevke za nezgodno zavarovanje, čeprav že skoz deset in več let ne beležijo nobenega slučaja nezgode. Kako pridejo mali rokodelci do tega, da morajo plačevati prispevke, ki njihovi

delavcem ne pridejo nikdar v dobro, in celo nalagati kapital za rente, katere se nikdar ne bodo izplačevale v korist njihovih delavcev?

Za predpis obveznosti nezgodnega zavarovanja v takih strokah ni niti materialne niti moralne podlage.

Za volitve ravnateljstva predvideni postopek je brez vsake potrebe po sedanjih predpisih silno širokopotezen in skrajno kompliciran ter bi bil tako dragocen, da so delodajalci kakor tudi delojemalci prav zadovoljni, da se volitve še niso vršile, čeprav bi eni kakor drugi že davno radi videli v upravi izvoljene in ne imenovane člane.

Določba, da se zavarovanec, ki ne prejema za svoje delo nikakega plačila v gotovini, pač pa je običajno deležen *naturalnih ugodnosti*, uvrsti v tem višji mezdni razred, čim večjo vrednost imajo *naturalne dajatve*, se je izkazala kot nesocijalna. To velja posebno za obrtniške in trgovske vjence. Obrtnik običajno ne daje vajencem nikakega plačila, ker v začetku učne dobe nima od njegovega dela nobene koristi, pač pa mnogo mojstrov daje siromašnim vajencem prostovoljno po stari navadi stanovanje in hrano, a se zaradi dobrote morajo plačevati višji zavarovalni prispevek. Če da mojster vajencu poleg tega še obleko, plača zopet razmerno večji prispevek.

Slabe posledice takega predpisa čutijo baš otroci revnih starišev, ki ne morejo več priti v obrtni uk pod tako ugodnimi pogoji, kakor bi to bilo možno, ako bi se pri takem zavarovancu *naturalne dajatve* ne upoštevale kot mezda za delo, kar v resnici tudi niso. Naravno je, da nikdo noče za storjene dobrote biti še posebej obremenjen z javnimi dajatvami.

Zdravniška oskrba je zelo pomanjkljiva. Število uradovih zdravnikov je premalo, vsled česar mora en sam zdravnik tekom pičlega časa 2 ur pregledati po 50 in več bolnikov, oddati svoje mnenje in predpisati zdravila, in to za vse vrste bolezni. Pri tem trpijo pravi bolniki, ker jim zdravnik ne more posvečati primerno pažnjo, vrine se pa med bolnike na tisoče zdravih zavarovancev, ker je pri takem poslovanju človeško nemogoče izločiti simulante.

Zelo značilen je pojav, ki se ponavlja ob vsaki stavki in vsakem večjem odpustu delavcev, da število bolnikov nenadoma izredno poskoči in dosledno izdatki za zdravila in hranarino narastejo. Zavarovalnice načeloma prezirajo take pojave z utemeljevanjem, da bolniško zavarovanje ni samo zavod za zdravljenje, temveč najmanj v enaki meri tudi zavod za podpiranje brezposelnih. To mnenje je pa pogrešno. Čemu služijo potem fondi za brezposelne in potne podpore v ministrstvu, pri delavskih zbornicah, borzah dela?

Glede zdravil imajo zdravniki navodila, da kar najbolj štedijo. Predpisujejo zbog tega čim cenejši medikamente, ki ne učinkujejo povoljno. Doseže se s tem nasproten uspeh, da traja bolnikovo bolezensko stanje več časa, kar zopet zvišuje uradove izdatke na hranarini. Dogajajo se tudi primeri, da resen bolnik postavi po uradovem zdravniku predpisana zdravila v kot in se poda na lastne stroške k privatnemu zdravniku, po možnosti specialistu, ki mu po temeljiti preiskavi predpiše pravilne medikamente.

Mnogo določb v zakonu o zavarovanju delavcev je takih, da postopek le komplicirajo in podražujejo. Kot drastičen primer omenjamo določbe XIX. poglavja glede sodišč delavskega zavarovanja. Za reševanje sporov se ustvarja čisto po nepotrebnem ogromen, dragocen aparat, ki je zavarovalni instituciji v veliko breme in čegar koristi ne morejo nikdar opravičiti dela in izdatkov, ki so združeni z izvajanjem tega sodstva. Oblika priprostih razsodišč brez prizivne instance bi zadostovala, bi bila najenostavnejša in najcenejša.

Za zboljšanje delavske zavarovalne institucije donajamo naslednje

PREDLOGE:

1. Uvede naj se načelo, da *zavarovalne prispevke plačuje zavarovanec sam*, delodajalec pa je odgovoren za pravočasno odtegotvanje prispevkov od zavarovancevih prejemkov in oddajo zavarovalnici. Le za tiste zavarovalce, ki ne prejemajo za svoje delo nikake mezde v denarju, plačuje prispevke delodajalec iz svojega, ne da bi se mu odrekala pravica regresa; vendar se zavarovanci, ki so v službi v namenu, da se kakega posla izučijo, pa ne dobivajo za svoje delo plačila v gotovini, imajo uvrstiti v najnižji mezdni razred — brez upoštevanja vrednosti eventualnih naravnih prejemkov.

2. Bolniško zavarovanje naj se izvaja potom *zavarovalnih* (okrožnih) uradov s popolno avtonomijo. Tak urad se ustanovi za 30—50.000 zavarovalnih obvezancev. Za olajšanje poslovanja se ustanovljajo kot podrejene edinice za okoliše s 5—10.000 zavarovanci *poslovalnice* z izrecno določenim delokrogom in posebnim upravnim odborom. Vsaka poslovalnica mora sama skrbeti za kritje svojih potrebščin, sme pa svoje prihode uporabljati tudi izključno le za svoj okoliš, izvzemši primeren odstotek za vzdrževanje nadrejenega zavarovalnega (okrožnega) urada.

3. V zavarovalnih (okrožnih) uradih in njihovih poslovalnicah se naj vrši *poslovanje* pod vodstvom iz vrst delodajalcev in delojemalcev izvoljenega ravnateljstva odnosno upravnega in nadzornega odbora čim preglednejše s potrebnim številom strokovno izvežbanega uradništva. Člani uprave in nadzorstva poslovalnice se izvolijo neposredno po volilnih upravičencih, člani ravnateljstva zavarovalnih (okrožnih) uradov pa potom upravnih odborov pri poslovalnicah.

4. *Zdravniška oskrba* naj se reorganizira tako, da bo bolnikom možna izbira, zdravnikom pa temeljita preiskava bolnikov. Na predpisovanje učinkovitih zdravil je polagati največjo pozornost.

5. Predpogoj za (pravico do) *podpore ob porodu* bodi enoletno, za *zobne operacije* pa 2-letno bolniško zavarovanje.

6. *Nezgodno zavarovanje* naj se upravno in računsko popolnoma loči od bolniškega zavarovanja in vodi po sledečih načelih:

a) Iz obveznosti nezgodnega zavarovanja je izločiti vse tiste stroke, v katerih se tekom zadnjih 5 let ni izkazala letno saj po 1 nezgoda.

b) Nezgodne zavarovalnice se ustanovijo po pokrajinah, vendar v omejenem številu, zaenkrat za celo državo kvečjemu 5 uradov z najpotrebnejšim uradništvom, samostojno upravo in nadzorstvom. Bolniški zavarovalni (okrožni) uradi so dolžni nuditi nezgodnim zavarovalnicam svojo pomoč in na zaprosilo potom svojih poslovalnic izvršiti potrebne ugotovitve na licu mesta, ako je to v interesu hitrejšega in cenejšega poslovanja.

c) Rentni fond naj se drži v višini letne potrebe in zbira po nakladalnem sistemu z izključitvijo sedanjega načina kapitaliziranja.

d) Nevarnostna tabela se ima posebeno glede višine nevarnostnih odstotkov na podlagi dosedanjih izkušenj temeljito revidirati.

7. *Stroški uprave* tako v bolniškem kakor nezgodnem zavarovanju ne smejo v nobenem primeru presežati 12% bolniških odnosno nezgodnih zavarovalnih prispevkov.

8. Kot *nadzorovalni organ* za pravilno in rečno poslovanje zavarovalnih uradov se ustanovi pri ministru za socialno politiko in narodno zdravje poseben odbor (svet) za delavsko zavarovanje, ki je ob enem posvetovalen organ ministrstva in sestavljen iz določenega števila delodajalcev in delojemalcev, predsednikov ravnateljstev pri bolniških in nezgodnih uradih ter referenta za delavsko zavarovanje pri ministru.

9. Za pripomoč zavarovalnim uradom v slučajih izrednih izdatkov vsled širjenja kužnih bolezni ali ustanovitve potrebnih zdravilišč in okre-

vališč ali drugih občekoristnih zdravstvenih naprav se iz *državnih sredstev* v vsakoletnem proračunu določi znesek najmanj 1.000.000 Din. Iz teh subvencij se zbira poseben fond za pospeševanje bolniškega in nezgodnega zavarovanja, s katerim razpolaga minister za socialno politiko in narodno zdravje na podlagi sklepov sveta za bolniško in nezgodno zavarovanje.

10. *Naprave*, ki za izvrševanje bolniškega in nezgodnega zavarovanja niso *neobhodno potrebne* (sodišče delavskega zavarovanja) ali so po svojem ustroju *prekomplicirane* (volitve uprave), naj se opustijo oziroma čim bolj poenostavijo.

11. *Osrednji urad za zavarovanje delavcev* naj likvidira, njegova imovina vnovči in razdeli na nove zavarovalne (okrožne) urade po razmerju, v katerem so okoliši posameznih uradov participirali na ustanovitvi in vzdrževanju osrednjega urada, v svrhu ustanovitve potrebnih rezervnih fondov.

12. *Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt* naj se istotako povsem loči od bolniškega zavarovanja in raztegne tudi na delodajalce, sicer pa vzdržuje izključno z državnimi sredstvi, ker niti delodajalec niti delojemalec ne more zmagovati nadaljnjih socialnih bremen.

II. K zakonu o zaščiti delavcev.

Določba, da velja za *industrijske obrate* brezizjemno 8-urni, za ostale obrate pa 8—10-urni delovni čas, ni neoporečna.

Tudi v industriji treba razlikovati med težjim oz. nevarnejšim in lahkim delom, ker se po prvi dela ravna delavcev zasluzek. Zahteva, da se uvaja 8-urni delovnik n. pr. v industriji kravat, kjer je delo zelo enostavno in neutrudljivo, delavske mezde pa temu primerno nizke, gotovo ne ustreza zaposlenemu delavstvu, zadržuje pa industrijo v njenem razvoju. Delavec, ki v enem podjetju zaradi priprostege posla in skrajšanega delovnega časa nima prilike zadostno izkoristiti svoje telesne ali duševne moči, je primoran izrabiti preostali čas za zboljšanje zasluzka pri drugem delu in se na ta način dogaja, da dejansko dela za različna podjetja dnevno — ne po 8, marveč — po 14 in več ur, česar mu zakon ne zabranjuje. Strogost zakona v takem primeru ne doseže nameravanega učinka, ampak ravno nasprotno.

Zvišanje sedanjih mezd je nemoogoče, ker bi se s tem življenje v državi v splošnem podražilo in bi še bolj padla konkurenčna zmožnost domače produkcije.

Mnenja smo, da bi delovni čas v industrijskih podjetjih moral v interesu delavstva radi boljšega zasluzka moral slično urediti, kakor se je to zgodilo glede ostalih obratovalnic s tamk. uredbo ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje od 16. 4. 1929, Z. F. br. 4201/IV v čl. 22 in 23.

Vsakdo stremi za zboljšanjem življenjskih prilik in noben zakon ne more prisiliti delavoljnega človeka, da stradajoč počiva, če ima moč in priliko za zasluzek. Življenske zahteve so višja sila, zoper katero mora zakonita zabrana dela oz. zasluzka ostati brez učinka.

Glede *rokodelskih in trgovskih obratovalnic* je pozdraviti osnovno načelo, ki si ga je osvojilo ministrstvo v svoji spredaj citirani uredbi, da velja za te obrate 10-urni delovnik. Želeti pa je:

a) da se določbe § 8 z. z. d., v katerih tiči poleg nekaj pleonazma dosti birokratizma, čim bolj poenostavijo na korist podjetij, katera itak brez potrebe že v lastnem interesu ne podaljšujejo delovnega časa;

b) da se honoriranje prekoračenega dela popolnoma prepusti svobodnemu sporazumu med delodajalcem in delavcem, v nobenem primeru pa ne določa preko 25% redne mezde. Sedanja določba § 10 v zvezi s § 5 z. z. d. je za podjetnike zelo neugodna, ker se dogaja, da delavec, ki je leta in leta opravljal prekurno delo v smislu sporazuma brez poviška ali z nižjim poviškom mezde od 50%, po izstopu

iz službe naknadno sodnim potom tirja 50% povišek, ki ga podjetnik z ozirom na cit. določbo tudi mora plačati, čeprav ga ni vkalkuliral.

1. V Sloveniji že po starem običaju rokodelske obratovalnice ob nedeljah in vseh zapovedanih praznikih počivajo. Izjemo tvorijo menda samo pekarnarje v toliko, da delajo tudi v noči od sobote na nedeljo. Pač pa so trgovine že od nekaj obratovalce tudi ob nedeljah najmanj po 4 ure.

4-urno *nedeljsko odpiranje trgovin* je v nujnem interesu prebivalstva. Nobena zakonita določba v naši državi še ni povzročila toliko nezadovoljstva med prebivalstvom, kakor se je to zgodilo z omejitvijo v § 14/3 z. z. d. To dokazujejo neštevilne predstavitve in prošnje, ki so jih predložile oblastvom male trgovske organizacije, marveč posebno občine in posamezniki, ko se je zabrana oz. omejitve nedeljskega dela po uredbi ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje od 3. maja 1928 Z. R. br. 4987/IV pričela v praksi izvajati. V posameznih srezih kakor n. pr. v konjskem, prevaljskem, ptujskem in slovenjgraškem so vse občine brez izjeme ponovno predložile svoje proteste. Po našem vedenju tudi krajevna oblastva in velika županstva zagovarjajo te predstavitve kot umestne in upravičene.

Ljudstvo je pač vajeno oskrbovati si svoje nakupe ob nedeljah in oddaljeni prebivalci ne prihajajo na noben dan v tednu v trgovino razun v nedeljo. Značilne so v tem pogledu izjave raznih organizacij, da za 2 uri daljšega dela ob nedeljah dobi zaposleno pomožno osebo lahko popolnoma proste vse zapovedane in nezapovedane cerkvene praznike v letu, katerih je 15 in ob katerih bi se sicer moglo zaposliti po celi dan, tako da bi delavstvo pridobilo za okroglo 100 ur podaljšanega dela 12 popolnoma prostih dni.

Za delavca je vseeno, ali dela v nedeljo 2 ali 4 ure. Ne utruje se niti v 2 niti v 4 urah, dan pa tudi ob 2-urnem delu ni prost. Za tisti del prebivalstva, ki si svoje nakupe oskrbi le n adela proste dni, ko prihaja k službi božji, je pa zadostno nedeljsko obratovanje trgovin velikega pomena, ker ob delavskih ne more brez škode prekiniti dela in hoditi v oddaljene trgovine.

Če se prezirajo zahteve *konzumentov*, potem bo namenu zakona *ustreženo le s popolno ukinitvijo vsakega nedeljskega dela v trgovinah*. Če se pa *uvazuje utemeljena zahteva ljudstva*, potem tudi iz *stališča delavske zaščite ne more biti resnih pomislekov zoper pripustitev 4-urnega nedeljskega dela v trgovinskih obratovalnicah*.

V ostalem se nam dozdeva določba § 16, da *delavci pod 18 let* brezpogojno ne smejo biti ob nedeljah zaposleni, niti v primerih nujne potrebe ali višje sile, kot neumestna in preostra.

Vajenci se običajno sprejemajo v uk le do 18 leta starosti, nekateri pa postanejo že s 17. letom pomočniki. Najbolj potrebni so delavci v obratu in največ prilike za vežbo v strokovnem poslovanju imajo takrat, ko je največji promet, to je v nedeljo. Pa bi izgledalo precej čudno, ako bi se v takem času vajenec komodno šetal po ulici v posmeh starejšim tovarišem, ki so med tem najbolj zaposleni.

Najmanj bi se tu morala starostna meja znižati na 16. leto.

1. Za nočno delo pridejo predvsem v poštev *pekarske delavnice* in to tako v interesu podjetij kakor delavske zaposlenosti. Prebivalstvo zahteva sveže pecivo v raznih jutranjih urah, ko grede delavci na delo in ko se v vseh družinah k jutranji kavi servira kruh. Preko dneva se kruh prodaja skoro izključno le še po gostilnah. — Ako se v jutranjih urah ne bo dobivalo iz pekarn sveže pecivo, potem bo večina družin pekla kruh doma in bo velik del pekarn postal nepotreben odnosno bo zmanjšal svoj obrat, mnogi delavci pa bodo prišli ob svoj dober zasluzek.

Mnenja smo toraj, da bi se naj že z zakonom dalo v pekarnah izrecno označiti kot nočno delo.

2. Z določbo, da se *delavci pod 18 leti in ženske* ponoči, t. j. od 22.—5. oz. 4. ure ne smejo zaposlovati (§ 17), so prizadeti v glavnem pekarski in gostilniški odnosno kavarniški obrati. Ta določba je škodljiva za strokovno izobrazbo vajeništva. Starejši vajenci od 18 let se običajno sploh ne sprejemajo v obrtni ali trgovski uk. Če se vajencem do 18 leta zabrani zaposlitev v pekarnah do 4. ure zjutraj, ko je običajno že glavno delo končano, ali v kavarnah po 22. uri, ko se pravo obratovanje še le prične, potem je sploh nemoogoča vsaka strokovna izobrazba obrtniškega odnosno gostilničarskega naraščanja. V dnevnem času se zamore vajenec naučiti v pekarnah le pecivo raznašati, v kavarnah pa pometati in mize pregrinjati.

Take določbe bi morale biti nemoogoče, ker jim ni možno zadostiti brez oškodovanja javnih interesov. Tudi tu se bo morala starostna meja postaviti na 16. leto.

V § 21 z. z. d. predpisani register nima po našem mnenju nobenega smisla in pomeni le obremenitev podjetij. Kontrolo izvrševanja predpisov §§ 17—20 zamorejo izvršiti le v toliko obsegu uradne osebe in to z osebnim opazovanjem, pri čemur navedbe registra ne morejo biti merodajne.

Sicer pa se tičejo predpisi §§ 17 do 20 samo mladostnih delavcev do 18. leta in žensk in ni razumljivo, zakaj bi se morale vpisovati vse, v podjetju zaposlene osebe.

Register bi bilo kot nepotrebno obremenitev *odpraviti*. Ako se pa že mora voditi, naj se predpiše samo za podjetja, ki zaposlujejo nad 20 pomožnih delavcev, in sicer edino z rubrikama za mladostne delavce do 16. leta in za žensko osebje.

Predpisi §§ 26—29, s katerimi se velepodjetjem nalaga *naprava* dečjih zavetišč in brezplačno oskrbovanje otrok v slučajih, če je med njihovimi delavci najmanj 25 mater nenadzorovanih otrok, so v svojem učinku *nesocijalni*. Z gotovostjo trdimo, da zaradi tega predpisa še ni bilo doslej v državi *zgrajeno nobeno zavetišče*. Pač pa se naravno vsled istega podjetje brani sprejeti v službo take matere.

Odobravamo, da se omejuje *dotok inozemskih delavcev* le na najpotrebnejšo mero. Za tiste primere pa, v katerih je za to izkazana potreba po izjavi krajevno pristojne inspekcije dela, naj se postopek čim bolj skrajša in poenostavi, ker se bodo sicer ponavljali primeri, da bodo že najeti delavci, predno pride dovoljenje, prisiljeni poiskati si zasluzek na drugem kraju in je potem ves postopek brezpredmeten.

Instituciji delavskih zaupnikov ni nasprotovati, ako poslujejo natančno v smislu zakona in sosebno § 109 z. z. d. Pač pa je potrebno:

1. da se zaupniki postavijo *samo v podjetjih oz. oddelkih podjetij z več kakor 20 delavcev*;

2. da se *število zaupnikov maksimirna 2* za vsako podjetje, večje število pa pripusti samo tedaj, če podjetje obstoja iz več popolnoma ločenih oddelkov, ki tvorijo vsak za sebe glede zaposlenega osebja posebno celoto;

3. da se *zaupniško posredovanje* v nobenem primeru *ne šteje v delovni čas*;

4. da se *podjetnikom prizna pravica*, izbrati zaupnika svojega podjetja iz terno-predloga zaposlenega delavstva;

5. da se poslovanje zaupnikov glede objektivnosti stavi pod *strogo kontrolo inspekcij dela*.

Te predloge narekujejo izkušnje zadnjih let, ki kažejo na to, da ogromna večina zaupnikov svojega mandata ne razume pravilno in smatra za svojo izključno nalogo, podpirati delavstvo v vseh — upravičenih in neupravičenih — zahtevah proti delodajalcem, in da veliko število zaupnikov delavstvu prej škoduje nego koristi.

1. Kot delavske legitimacije naj se izrecno priznajo v večini pokrajin že udomačene in povsem praktične *delavske knjige*.

2. Da se preprečijo pogoste zlorabe, bi bilo § 120 z. z. d. spremeniti v toliko, da so upravičene za *izdajo de-*

lavske legitimacije oz. delavske knjige samo občine delavčevega stalnega bivališča.

3. § 120 al. 3 naj se spremeni v toliko, da se smejo legitimacije oz. delavske knjige brez dovoljenja postavnega zastopnika izdajati samo polnoletnim in samopravnim osebam, al. 4 pa izpopolni z določbo, da se ima o vsaki izdaji delavske legitimacije oz. knjige obvestiti vsakokrat tudi delavčeva domovinska občina, če je ista različna od občine bivališča.

K § 121 bi bilo dodati določbo, da mora delavec pri vstopu v delo izročiti delavsko legitimacijo oz. knjigo svojemu delodajalcu v shrambo.

Določbe §§ 122 do 124 se morajo po možnosti skrajšati in poenostaviti, zaporna kazen pa določiti samo za primer neizfirljivosti denarne globe. § 125 naj bi se spremenil in izpopolnil v toliko, da kaznovanje prisloja sreskim načelnikom in se denarne globe izrekajo v prid fondov za obrtno in trgovsko šolstvo, ki obstojata oziroma se imajo ustanoviti pri velikih županah, slično kakor to predpisuje že § 165 zak. člena XVII/1834 za Hrvatsko in Slavonijo.

III. K uredbi o inspekciji dela.

Za prestopke po čl. 14 uredbe je v čl. 23 al. 3 skladno s čl. 14 al. 3 priznana kompetenca političnih (upravnih) oblastev. Ostali del čl. 23 pa ni jasen.

Po 1. odstavku tega člena se kaznuje lastnik podjetja radi pregreškov zoper določila čl. 9, 12 in 13 po predpisih obrtnega reda ali pa po kazenskem zakonu. Po 2. odstavku rešuje pritožbe okrajno sodišče. Vprašljivo je:

- kaki bi mogli biti pregreški podjetnikov po čl. 9 in 12, ki govorita izključno le o dolžnostih odnosno pravicah oblastnih inspektorjev dela in njihovih pomočnikov,
- katero oblastvo izreka kazni zaradi pregreškov po čl. 13 uredbe, ki ne spadajo pod kazenski zakon,
- iz kakih razlogov je uvedena s te uredbo čisto izjemna določba, da naj bo za prestopke obrtnega reda prizivna instanca prvostopno odnosno okrajno sodišče.

Da iz sedanjega besedila čl. 23 nujno morajo nastati kompetenčni konflikti, sledi iz teh-le pripomb:

- Oblastni inspektor dela po čl. 9/2 nadzira delovni čas. Tozadevne prestopke podjetnikov kaznuje po čl. 125 z. z. d. oblastni inspektor dela, a pritožbe rešuje ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje, po čl. 23 al. 1 in 2 uredbe o inspekciji dela pa prvostopno oblastvo sploh ni imenovano, a za pritožbe se priznava pristojnost prvostopnih sodišč.

- Po čl. 9/4 uredbe nadzira oblastni inspektor dela pravilno zaposlovanje učencev in mladostnih delavcev, njih pravilno izučevanje in posečanje obrtnih in strokovnih šol in tečajev. Prestopke podjetnikov v teh pogledih kaznujejo v Sloveniji in Dalmaciji po predpisih obrtnega reda (§§ 133, 133a in 138), v Hrvatski in Slavoniji po predpisih §§ 157—164 zak. člena XVII/1834 prvostopna obrtna oblastva, v drugi instanci veliki župani odnosno odelenje ministrstva trgovine in industrije v Zagrebu, a v Srbiji in Črni gori vsled določbe čl. 159 zak. o radnjama v prvi in drugi instanci delodajalske komore, prvostopna policijska oblastva in minister za socialno politiko in narodno zdravje, deloma oblastni inspektor dela odnosno sodišča prve stopnje, — po čl. 125 z. z. d. pa v celi državi, kakor je navedeno pod a).

V tej določbi je neobhodno potreba razjasnitve.

Želja gospodarskih krogov je, da se sodstvo poverava izključno pravnikom in ukinejo vsi predpisi, ki pripuščajo ali celo nalagajo izrekanje kakoršnihkoli kazni pravno neizšolanim tehnikom. Zaradi tega naj se kazenski postopek po uredbi o inspekciji dela poveri izključno in enotno prvostopnim obrtnim oblastvom, kar

velja se posebno glede spremembe § 125 z. z. d.

Za upravičenost te zahteve govori tudi dejstvo, da so sreski odnosno mestni načelniki za prizadeta podjetja najbližja oblastva, da se preiskava s tako spremembo kompetence skrajša in temeljiteje izvede in podjetnikom prihranijo čisto nepotrebni izdatki za daljša potovanja na sedež inspekcije dela.

V primerih, za katere bi se tej zahtevi nikakor ne hotelo ustreči, ampak bi se kaznovanje prestopkov bodisi po zakonu o zaščiti delavcev bodisi po uredbi o inspekciji dela vendarle pridržalo inspektorjem dela, naj se sodstvo poveri senatu 2 delodajalcev in 2 delojemalcev pod predsedstvom oblastnega inspektorja dela, kot prizivna instanca pa v vsakem slučaju določi veliki župan.

Načelna pomanjkljivost uredbe o inspekciji dela obstoja v tem, da je delokrog v tej instituciji, ki je javen organ in namenjena industrijskim, obrtnim, trgovskim in prometnim podjetjem kot takim, prikrojeno izključno interesom delavstva in bolj enostransko kakor institucija delavskih zaupnikov v § 108 z. z. d. Pri citanju uredbe mora vsakdo dobiti utis, da inspekcija dela pač mora štiti vsako zahtevo delavstva proti delodajalcem, za slednje pa sme nastopati le kot kazensko oblastvo, ne pa tudi objektivno posredovati med delodajalci in delojemalci v interesu podjetja kot takega. Ta utis je neprijeten in le iz tega razloga obstoja med podjetniki v splošnem nerazpoloženje zoper to, v ostalem gotovo umestno institucijo.

Ne trdimo, da so ta izvajanja izčrpna ali da so naši predlogi v vsakem pogledu neoporečni. Skušali pa smo nekaj doprinesiti k nujno potrebnim reformam socialne zakonodaje in nas bo le veselilo, če bo kdo drugi naše predloge izpopolnil ali jih nadomestil z boljšimi. Naša izvajanja izvirajo pa iz objektivnega opazovanja in iz dosedajšnjih izkušenj.

Odpiralni in zapiralni čas za trgovske točilce.

Na podstavi uredbe ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje od 16. aprila 1929, Z. R. br. 4201/IV, objavljene v »Uradnem listu« z dne 3. julija 1929, št. 66/284, je predpisal veliki župan mariborske oblasti v Mariboru izvršilno naredbo o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtnih obratovalnic, katero je predložil ministrstvu v odobritev. Radi pomanjkanja prostora v listu, ne bomo naredbe objavljali dobesedno, temveč le v izpisku onih členov, ki urejajo odpiralni in zapiralni čas trgovskih točilnic. Ker mora biti naredba velikega župana še aprobirana od ministrstva socialne politike in narodnega zdravja, bo imelo gostilničarstvo še priliko podati svoje predloge. One zadrage, ki bi imele v zadevi kakšne predloge, naj jih nam čimpreje pošljejo.

I. Ob delavnikih:

Čl. 5.

Točilnice brezalkoholnih pijač smejo obratovati celetno od 7.—22. ure.

Točenje alkoholnih pijač v drugih kakor rednih kavarniških, gostilniških, restavracijskih in hotelskih obratovalnicah je dovoljeno od 7.—21. ure celetno.

Če se pa točenje izvršuje v obratovalnicah, v katerih se prodaja tudi blago za uporabo izven lokala, velja za te obratovalnice v čl. 1. določeni obratovalni čas.

Čl. 15.

Navzlic temu je dopustno, prodajati do 22. ure časopise po ulicah in javnih lokalih, kočevske predmete pa po javnih lokalih. Do istega časa je dovoljena v zimskih mesecih poulična prodaja pečenegega kostanja, v poletnem času pa do 21. ure sladoleada in hladilnih brezalkoholnih pijač.

Kolikor je tako izvrševanje obrta vezano na predhodno dovoljenje upravnih oblastev, ostanejo tozadevni predpisi nespremenjeni v veljavi.

II. Ob nedeljah:

Čl. 17.

Vkljub predpisu predhodnega člena smejo ob nedeljah biti odprte

A) Ves delovni čas:

javne kuhinje in obratovalnice, ki se bavijo izključno s točenjem alkoholnih ali brezalkoholnih pijač.

B) Do 14. ure:

obratovalnice, v katerih se prodajajo gostom za takojšnji konzum v lokalu izključno mrzla jedila in alkoholne pijače, z omejitvijo, da je prodaja blaga za porabo izven obratovalnice prepovedana.

Čl. 21.

Krošnjarenje je ob nedeljah prepovedano. Izjema iz čl. 15., odst. 2., pa velja tudi za nedelje.

IV. Obče odredbe.

Čl. 27.

Za poletni čas po tej naredbi se šteje čas od 1. aprila do 30. septembra, ostali meseci se štejejo za zimski čas.

Čl. 28.

V času, predpisanem za zapiranje obratovalnic, morajo biti zaprti vsi vhodi v prostore, določene za promet s strankami. Stranke, ki so v tem času že v obratovalnici, morajo biti še postrežene.

Lastniku obratovalnice in njegovim rodbinskim članom je dovoljeno, bivati in delati v obratovalnici tudi v času, ko je za promet s strankami zaprta.

Čl. 29.

Če se opravljajo v eni in isti obratovalnici posli raznih vrst, za katere navaja ta naredba glede obratovalnega časa različne določbe, veljajo za tako obratovalnico strožji predpisi.

Isto velja tudi za primer, da je katerikoli v čl. 24. in 25. navedenih praznikov v nedeljo.

Čl. 30.

Za uporabljanje predpisov te naredbe je brez pomena, ali pripadajo obratovalnice privatnim osebam ali javnim telesom, ali je v njih zaposleno pomožno osebje ali ne.

Za trgovinske obratovalnice se smatrajo po tej naredbi tudi združne, obrtne in industrijske prodajalnice.

Čl. 31.

Predpisov te naredbe ni uporabljati:

na gostilne, kavarne, restavracije in hotele, za katere urejajo otvarjanje in zatvarjanje posebni predpisi upravnih oblastev.

Čl. 32.

Določbe te naredbe se ne tičejo delovnega časa pomožnega osebja v trgovinskih in obrtnih obratovalnicah, ki je urejen s čl. 22.—36. min. uredbe od 16. aprila 1929 Z. R. br. 4201/IV.

V. Kazenske odredbe.

Čl. 33.

Lastniki obratovalnic, ki protivno predpisom te naredbe obratujejo izven časa, določenega za odpiranje in zapiranje obratovalnic, se kaznujejo v denarju od 50 Din do 3.000 Din, sorazmerno z obsegom obratovalnice.

Prekrške teh predpisov preiskujejo in kaznujejo pristojna prvostopna upravná oblastva. Zoper njihove razsodbe se smejo interesirane osebe pritožiti v 15 dneh po priobčitvi na velikega župana mariborske oblasti, čegar odločba je izvršna.

V slučaju neizterljivosti se denarna globa spremeni v zaporno kazen analogno predpisom veljavnega obrtnega zakona.

Pravica, naznaniti prekršitev predpisov te naredbe gre vsakemu državljanu kakor tudi zainteresiranim organizacijam in zbornicam.

Čl. 34.

Denarne kazni se stekajo v sklad za obrtno in trgovinsko šolstvo pri velikem županu mariborske oblasti.

VI. Končne odredbe.

Čl. 35.

Ta naredba stopi v veljavo s 15. dnem po objavi v »Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti«. Istočasno zgubi veljavo naredba velikega župana mariborske oblasti od 31. julija 1928 O br. 2060/1.

Smešnice.

V gostilni:

A.: »Zakaj ne greš domov?«
B.: »Ker vem, da bi me žena kregala.«

A.: »Zakaj bi te kregala?«

B.: »Ker ne grem domov.«

Slaba vest.

Gost (krčmarju, ki se igra v gostilni z mačko): »Kaj delate tu z mačko?«

Gostilničar: »Danes imamo za večerjo zajca, pa, da ne bodo moji gostje mislili, da je mačka, jo jim sedaj pokazujem.«

Pred sodnikom.

»Verjamete Vi, da je on bil pijan?«
»Ne vem natančno. Pa njegova žena je rekla, da je hotel zvečer, ko je prišel iz gostilne domov, s trapist-sirom igrati na gramoon.«

»Imate novo natakario, kaj ne?«
»Kako vi to veste?«
»Videl sem nove odtise prstov na krožniku.«

»Ste bili zadovoljni z biftekom?«
»O ja, bil je neobičajno majhen, pa vseeno sem ga moral zvečiti celo uro.«

Neki gost je naročil v restavraciji pečenko, ki mu jo je natakario silno hvalil in mu je govoril tako:

»Pečenka je tako fina, da se morate pred njo odkriti!«

Ko je gost dobil pečenko in jo začel z vsemi svojimi razpoložljivimi močmi rezati, se je odkril z besedami:

»Jaz sem starost vedno spoštoval, zato se tudi pred to pečenko spoštljivo odkrijem.«

Ogromen požar v Rumuniji. V sredo zvečer je izbruhnil v vasi Targovisti, kakih 100 km od Bukarešte, ogromen požar, ki je uničil več stotin hiš in drugih poslopij. Alarmirane so bile požarne brambе daleč naokoli, pa tudi vojaštvo. Požar je izbruhnil v takozvanem »srbskem okraju« s srbskim prebivalstvom. Očividci pripovedujejo, da so se v nekem hlevu igrali otroci z vžigalicami in da so nato pobegnili. Ogenj je hipoma objel vse prostore ter uničil vse v hlevu shranjene zaloge sena. Odtod je požar prešel na stanovanjsko hišo, čije lastniki so se nahajali na polju. Med tem je začel pihati močen veter, ki je raznesel iskre na sosedne hiše. Razširjanje požara je olajšala okolnost, da so vse hiše v tej četrti pokrite s slamo. V mestu je nastala strahovita panika. Vse je zapuščalo svoje domove in zbežalo. Domači ognjegasci se sploh niso mogli zbrati, ker so bili ta čas večinoma na svojih posestvih pri poljskih delih. Na ta način je požar kaj kmalu objel dve glavni ulici. Sodi se, da je zgorelo tudi več ljudi, zlasti starčkov in otrok, ki se niso mogli sami rešiti. Mnogi so popadali kar po ulicah na tla, omamljeni od dušičih plinov in gostega dima. Po dosedanjih podatkih spada požar v Targovisti med najbolj katastrofalne požare zadnjih desetletij v Rumuniji.

Konec hotela Waldorf.

Dne 1. maja so zaprli hotel Waldorf Astoria, najslavnejši hotel v Zedinjenih državah, v katerem so bili tekom 36 let njegovega obstoja gostje svetovne celebritete, ki so posetile Ameriko. V hotelu se je stalno zbirala družba iz »gornjih deset tisočev« v Newyorku. Kjer je stal sloveči hotel, tam se bo dvigal kvišku velikanski »nebotičnik«. Zadnje tedne so Newyorčani kar drli v tisočih v hotel, da vzamejo slovo od njegovih prostorov,

Svrtišče i restavracija „SLOVENAC“, Zagreb

Frankopanska ulica broj 7

Ilastnica LJUDMILA SEKULIĆ-HARCA

se najtopleje priporoča vsem cenjenim kolegom i kolegicam kakor tudi ostalemu v Zagreb prihajajočemu občinstvu za prenočišča kakor tudi za prvovrstno restavracijsko postrežbo. — Cene nizke, postrežba solidna.

SAMOPRODAJA

najboljčega pisalnega stroja

IVAN LEGAT

špecialist
za pisarniške stroje

Maribor, Vetrinska ul. 30

Telefon interurb. 434

v katerih so preživeli toliko lepih ur. Nekateri so si nakupili kak kos pohištva za spomin. Hotel je imel nekaj stalnih gostov že dvajset let pod svojim krovom. Hotelir je priredil poslovilni večer za 850 oseb. Newyorški tisk je poln melanholičnih člankov o padlem velikanu, ali njegovo ime se prenese na nov hotel Waldorf Astoria, ki bo v kratkem dograjen.

Taksni predpisi.

415/1 Predpisi o kolkovanju raznih vlog in listin pri nastopu obrta se v praksi različno tolmačijo. Veliki župan ljubljanske oblasti se je radi tega obrnil na finančno direkcijo v Ljubljani, da avtentično pojasni, kako naj se kolkujejo gornje vloge in listine. Finančna direkcija je z dopisom z dne 1. avgusta 1929, št. 4534/9 na gornje vprašanje odgovorila sledeče:

»Z novim zakonom o taksah so bile vse pristojbinske in taksne prostosti prejšnjih zakonov s čl. 5. in 6. generalno ukinjene. Glede taksiranja v obrtnih zadevah je tuk. stališče sledeče:

I.

Obrtne prijave (vloge) je kolkovati po tarifni postavki 95. taksne tarife, naj si zadevajo prosto ali drugo obrt. Tar. post. 96 določa specialne takse samo za delavnice in prodajalne zlatih in srebrnih stvari.

II.

Prošnje za koncesije je kolkovati, ako vsebujejo tudi prijavo obrta, po tar. post. 95 cit. zak., drugače po specialni taksni, kakor n. pr. tar. post. 275 cit. zak.; ako pa ni nikaka specialna taksa določena, po tar. post. 1 s 5 dinarji.

III.

Kratka potrdila ali začasni obrtni listi, ki jih mora izdati obrtno oblastvo v smislu § 144 al. 1. obrtnega reda po izvršeni prijavi obrta, so v smislu člena 6 zakona o taksah kolka prosta, ker je njih izdaja predpisana z zakonom samim in je torej le del postopka pri reševanju obrtnih prijav.

IV.

Obrtni listi so zavezani taksi 20 dinarjev po tar. post. 5 cit. zak. Faktično so obrtni listi potrdila, da je stranka prijavo vložila in da izpolnjuje zakonite pogoje. Tako je odločila generalna direkcija davkov dne 14. marca 1924 pod št. 10.937 t. I. Finansijska služba stran 193 iz l. 1924.

V.

Za koncesijo je plačati specialno takso (n. pr. po tar. post. 276 cit. zak.), ako ni specialne takse, pa ono po tar. post. 5, to je 20 dinarjev.

VI.

Takse za protokolacijo so v Sloveniji sodne takse, ki se smejo pobirati

samo za sodno protokoliranje. Takse po tar. post. 157 taksne tarife plačajo samo one firme, ki se tudi pri sodišču protokolirajo in sicer poleg drugih taks.

Šegula Jakob †

Nit življenja je pretrgala zavrtna bolezen v četrtek, dne 8. avgusta t. l. našemu nepozabljenemu članu in odborniku g. Jakobu Šegula, gostilničarju v Dornavi pri Ptujju. Pogreba, ki se je vršil v Dornavi dne 9. avgusta t. l. se je udeležil tudi zadržni odbor pod vodstvom združnega načelnika gospoda Mahoriča in precejšnje število gostilničarjev iz bližnje okolice.

V počastitev spomina pokojnika je zadruga položila lep venec na pokojnikov grob.

Na pokopališču pri odprtem grobu se je poslovil od pokojnika v imenu gostilničarske zadruga in vseh stanovskih tovarišev z ganljivim govorom zadržni odbornik g. Joško Berlič. Pokojniku naj sveti večn luč, ostalim naše sožalje.

Gostilničarska zadruga v Ptujju.

Razno.

Redki jubilej dela. Naš računski preglednik in gostilničar na Bregu pri Celju gospod Franc Poderžaj je obhajal minuli mesec 40-letnico kot tiskarski stavec. Gospod Poderžaj je že od leta 1909 zaposlen v celjski Zvezni tiskarni v popolno zadovoljstvo svojega delodajalca. Gospodu Poderžaju, ki je že 20 let gostilničar, želimo, da bi dosegel tak jubilej tudi v gostilniški obrti.

Zrtev Drave. V nedeljo, dne 1. septembra 1929 dopoldne je pri kopanju v Dravi utonil 17-letni sin restavraterja gospoda Friedricha s Fale. Težko prizadetim staršem naše najgloblje sožalje.

Avstrijsko-Jugoslovanska trgovska zbornica. V interesu avstrijsko-jugoslovanske trgovine in za vzdrževanje obstoječih prijateljskih odnosov, se je nedavno ustanovila »Avstrijsko-Jugoslovanska trgovska zbornica« s sedežem na Dunaju I. Schellinggasse št. 6i

† **Franc Schunko**, hišni posestnik in gostilničar v Zg. Radvanju, je v ponedeljek, dne 26. avgusta 1929 ob 7. uri po dolgi, mučni bolezni, previden s sv. tolažili v 56. letu svoje starosti za večno zaspal.

Pogreb nepozabljenega tovariša se je vršil v sredo, dne 28. avgusta 1929 ob 17. uri na pokopališču v Zg. Radvanju.

Tovarniška ti zemlja, žalujčim pa naš iskreno sožalje. — Gostilničarska obrtna zadruga za mariborsko okolico, načelnik: Matija Holc.

Najboljša

usnja

proda po najnižji ceni tovarna usnja
Arnošt Kohnstein
trgovina Maribor, Vetrinska ulica 5.
Tam tudi nakup vseh vrst surovih kož.

Moderne tiskovine

vseh vrst: knjige,
lepake, letake,
pisemske glave,
kuverte, vabila
i. dr. Vam nudi
v okusni izvedbi
in po zmerni ceni

Veletrgovina z vinom

PUGEL & ROSSMANN

Maribor, Trg svobode 3.

Bogata zaloga belega in rdečega vina v sodih in steklenicah. Cenik in vzorci vedno na razpolago.

Pivovarna in žganjarna
Josip Tscheligi

Maribor, telefon 335.

Bock in marčno pivo.

POZOR! ZA PRIČETEK ŠOLE

LE V NOVO OTVORJENI TRGOVINI GODAL IN MUZIKALIJI

S. PERC, MARIBOR, GOSPOSKA UL. 24

dobite po brezkonkurenčnih cenah:

Gosli od	Din 100—	Strune «E» za gosli 6 kom.	Din 1—
Loke »	30—	» «A» » » črevo 1 kom. »	150
Etui »	85—	» «D» » » » 1 » »	3—
		» «G» » » » 1 kom. D 2—	naprej

Vsakovrstna popravila se izvršujejo po skrajno nizkih cenah.

Oglejte si našo zalogo in prepričajte se sami!

Gostilničarji in vinogradniki pozor! Vljudno naznanjam, da sem prevzel
s 1. septembrom 1929 KOTLARSKO DELAVNICO
daleč na okoli znano

od gospoda LAZO GLUMACA

v MARIBORU, Glavni trg šte. 4.

Izršujem po konkurenčnih cenah vsake vrste nove bakrene kotle za žganjekuho in perilo ter popravila starih kotlov, aparatov, vinogradniških brizgalnic itd. Kupujem stari baker in svinec. Priporočam se ter beležim z najodličnejšim spoštovanjem
JAKOB KOS
kotlarski mojster.

„MERAKL“

barve, emajle, mizni klej, kit, lake, mastila, čopiče in zajamčeno čisti firnež najboljše vrste nudi tovarna

MEDIĆ - ZANKL

d. z o. z.

podružnica MARIBOR, Glavni trg št. 20.

Centrala: LUBLJANA.

Tovarna MEDVODE.

Tiskarna

trgovina s papirjem, knjigami itd.

HINKO SAX, Maribor, Grajski trg 8

Naročajte vse domače in inozemske časopise ter inserate in tiskovine

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Moderne tiskovine

vseh vrst: knjige,
lepake, letake,
pisemske glave,
kuverte, vabila
i. dr. Vam nudi
v okusni izvedbi
in po zmerni ceni

Zvezna
tiskarna
v Celju

Lastna knjigoveznica

Izvršuje vsa v njeno stroko spadajoča dela. Ljudske knjižnice imajo pri vezavi popust.

Eksportna hiša
LUNA

lastnik

Albin Pristernik
Maribor, Aleksandrova c. 19
Najcenejša trgovina za gostilničarske potrebnosti, kakor žlice, vilice, noži, namizni prtli, servijete in razno drugo blago za osebno potrebo kakor nogavice, srajce itd. po brezkonkurenčnih cenah.
Na drobno! Na debelo!

Elektrotehnično podjetje
Fran Saks
Maribor

se priporoča za inštalacijo vsakovrstnih električnih naprav. — Zaloga materiala in delavnica.

Najugodnejši nakup
galanterije,
drobnarij,
parfumerije,
nogavic, perila,
vrvarskih izdelkov,
papirja itd.

na drobno in na debelo
Drago Rosina
MARIBOR, Vetrinjska ulica 26.

Praške šunke

prvovrstne

nudi na debelo in drobno

tovarna Jos. Benko
Murska Sobota

ter vse vrste prekajenega mesa in klobase po izredno nizkih cenah. Priporoča posebno hotelirjem in restavracijam sveži kare mladih prašičev. Zahtevajte cenike! Garantirano la. blago! Skrajno znižane cene!

Park kavarna
v Mariboru

Vsako soboto in nedeljo popoldne in zvečer salonski koncert. Točijo se vsakovrstna vina in vedno sveže »UNION« pivo.

Priporoča se za obilen obisk.
MARIJA FANINGER.

Pohištvo,
posteljnina,
preproge,
linolej,

pohištvene predmete
za gostilničarje in zasebnike ima po zelo nizkih cenah

Karl Preis

Maribor, Gosposka 20.
Ilustrirane cenike brezplačno.

Modna trgovina

Anton Paš
Maribor, Slovenska ul. 4.

Potrebščine za krojače in šivilje, čipke, vezenina, gumbi, modni našiivi, svileni trakovi, svila za šivanje, D. M. C. premeti za vezenje, šifon ter vsa druga drobnarija.

Nogavice, rokavice, srajce, kravate, jopice, vso damsko, moško in otroško perilo, volnene veste itd.
Strogo solidne cene!

Naše akcije bodo imele le tedaj popoln uspeh, če bodo z nami sodelovali vsi naši člani.

*Šampanjec***„Bouvier“**

Bouvier Demi sec (bela glavica),
Bouvier sec (zlata glavica),
Bouvier Cuvée Réservee (rdeča glavica).
Kletarstvo: Gornja Radgona.

Zastopstvo za Slovenijo:

Karel Favai, Ljubljana.

Originalna

VINAv steklenicah
tvrdke

Veleposestvo vinogradov
CLOTER BOUVIER

Gornja Radgona

Cenik gratis in franko.

URE
ZLATO SREBRO

Ant. Lečnik
Celje, Glavni trg št. 4

KUPUJE STARO
ZLATO SREBRO

Vino

iz klečkih gor, lastni pridelek l. 1928, Risling, Mosler in Burgundec. Vino je finega okusa, kvaliteta izborna. Dobava v sodih kupca. Na razpolago ca 100 hl.

Fran Kavčič,
Študenice pri Poljčanah.

Damski jesenski in zimski klubuki že v zalogi pri

R. A. Armbruster
damski modni salon
Maribor, Slovenska ulica št. 4
poleg kavarne „ASTORIJA“

Istotam se izvršujejo tudi damske obleke in plašči po meri promptno in po ceni. Vsa v stroko spadajoča popravila se izvršujejo najceneje.

Najbolj trpežne, elegantne
in najcenejše

čevlje

za gospode, dame in otroke izdeluje v svoji lastni delavnici

FRANC MIKL

zaloga in izdelovanje čevljev

Maribor, Vodnikov trg št. 2

Otvoritev nove trgovine

„Tekstilbazar“

Maribor, Vetrinjska ul. 15.

Tam dobite raznovrstno
MANUFAKTURO po jako
nizkih cenah. Oglejte si
pred nakupom.

Cenj. damam priporočam svojo veliko zalogo

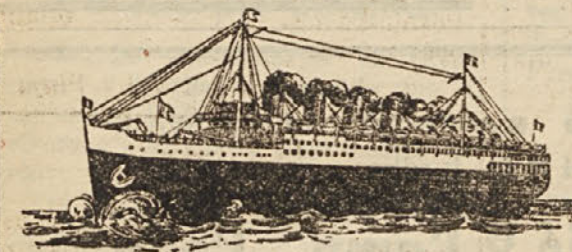
jesenskih in zimskih klobukov

zadnje novosti po najnižjih cenah.

M. JAHN, modistinja,
MARIBOR, Stolna ulica 2.

Francoska linija = French Line.
Cie. Gle. Transatlantique.

Za severno Ameriko in Kanado največji in najlepši brzo-
parniki. — Havre—New-York samo 5 1/2 dni čez morje.
V južno Ameriko, Argentinijo, Chile, Uruguay vsak
teden iz Havre, Bordeaux in Marsilije:
Cie. Chargeurs-Réunis, Sud-Atlantique, Transports Maritimes.

Izvrstna hrana, izborna po-
strežba, vino brezplačno.

Vsa pojasnila daje brezplačno
zastopnik

Ivan Kraker, Ljubljana
Kolodvorska ulica 35.

Cenjenim gg. GOSTILNIČARJEM priporoča svojo bogato zalogo

steklenic

vinskih čaš

vrčkov za pivo

krožnikov

skledic

vso porcelanasto posodo

jedilno orodje iz alpaka in aluminija ter vse v stroko spada-
joče predmete za hotele in restavracije tvrdka

M. RAUGH, CELJE
PREŠERNOVA ULICA ŠT. 4

Hotel „Švicarija“

FRANJO OZOM

Rogaška Slatina

Novo, moderno urejen hotel v sredini zdravilišča s 30
sobami. V hiši dijetetična restavracija in kuhinja. — Priporoča se
FRANJO OZOM, hotel Švicarija, Rogaška Slatina.

Ako želite izbrano in zajamčeno naravno

dalmatinsko vino

v sodih ali v steklenicah naročite

pri stari reški veletrgovini z vinom

braća Mateljan, Sušak
(Hrvatsko Primorje)

Tvrdka ustanovljena 1876

Tvrdka ustanovljena 1876

200

različnih vrst krzna ima letošnje sezijo tvrdka **L. ORNIK,**
MARIBOR, Koroška cesta 9.

Opossum, Biberett, Walabies, Thibet, Patagon, Skungs, Seal, Platin, Zobel,
Klondyke, Persianer in drugih žlahtnih divjačin.

Elegantno izdelani krzneni ovratniki.

Deviza: Najboljše blago po najnižji ceni.

Osrednja

Ugodni plačilni pogoji.

štajerska vinarska zadruga r. z. z. o. z.

v MARIBORU, Meljska cesta 10

nudi kot **organizacija producentov** vse vrste garantirano pristnega belega vina, tako **ljutomercana, haložana** in **pekrčana** po najugodnejših cenah. Prvo vrsta sortirana vina vedno v zalogi.

Priporočata se

M. in A. Baldasin

izdelovanje

sodavice in pokalice

Gaberje pri Celju.

Najboljša

ljutomerska vina

proda po najnižji ceni

ANTON ŠLIK

Gornja Radgona.

Svoji k svojim! **Gostilničarji in kavarnarji, pozor!** Svoji k svojim!

Po zelo nizkih cenah dobite **res najbojše pristno namizno in sortirano vino** iz vseh vinogradnih krajev pri

Franjo Cajnko

veletrgovina z vinom v SLOVENJGRADU.

Lastni vinogradi. Razna odlikovanja. Vzorno kletarstvo.

Vina v steklenicah (buteljke) vseh vrst.

Viško črno dalmatinsko vino za zdravila.

Zajemčena solidna in točna postrežba. — Ceniki na razpolago. — Zelo ugodni plačilni pogoji

Prepričajte se o izborni kakovosti
VINA tvrdke

P. Matković & Comp., Celje

Kletti: PRED GROFIJO ŠT. 1 (poprej Palosove kleti)
Pisarna: SLOMŠKOV TRG ST. 4. (pri farni cerkvi)

Zadruga

za izdelovanje brezalkoholnih pijač r. z. z. o. z.

Maribor

Tovarna: Volkmajerjeva ul. 3 priporoča
Pisarna: Koroška cesta 26
cenjenim gostilničarjem svoje proizvode kakor sifon in pokalice v najboljši kakovosti.

Stalna zaloga Radenske mineralne vode

Pozor gostilničarji!

IVAN NARAKS

LOŽNICA PRI ŽALCU

najstarejše podjetje za izdelovanje sodavice in pokalic **zajemčeno s pristnim sladkorjem vkuhano**, se priporoča cenjenim gg. gostilničarjem.

POSTREŽBA TOČNA!

CENE SOLIDNE!

Denar naložite najboljšo in najvarnejšo pri

POSOJILNICI v Gornji Radgoni

r. z. z. o. z.

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri. — Vlagatelji ne plačajo od obresti nobenega rentnega davka ter dobijo obresti v celoti izplačane brez odtegljaja.

TRIUMPH

Kemična čistilnica in parna barvarna

PAVEL NEDOG, MARIBOR

Sprejemališče: Gosposka ulica 33
Delavnica: Razlagova ulica 22
Telefon 280

CIRIL KAMPL, sodavičar

MARIBOR, Kettejeva ulica 1
se vljudno priporoča p. n. gostilničarjem.

Delniška pivovarna »Union«

Ljubljana, Laško in Maribor

priporoča svoje prvovrstno dvojno marčno pivo, eksportni ležak

in temno pivo, varjeno po bavarskem sistemu, „Herkules“,

„Porter“ in „Bock“ vsem cenj. gostilničarjem in gostom.

Z odličnim spoštovanjem Delniška pivovarna »Union«, Ljubljana, Laško in Maribor.